Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной октябрийн 21-һээ гарана | № 63 (15686) | 1981 оной мартын 15, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ЭЛДЭБ ОРОНУУДАЙ ГҮРЭНЭЙ БА ПРАВИТЕЛЬСТВАНУУДАЙ ТОЛГОЙЛОГШОНОРТО НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛЬГЭЭЊЭН БЭШЭГҮҮД

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев элдэб оронуудай гүрэнэй ба правительствануудай толгойлогшонорто бэшэгүүдые эльгээхэдээ, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлсэгдэһэн гадаадын политическэ тон шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай дурадхалнууд тушаа анхарал хандуулба.

Гадаадын политикын талаар Советскэ Союзай гарга-һан, амгалан байдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдалай һуларалга улам гүнзэгырүүлхэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулха тухай эдэ ехэ шэнэ үүсхэлнүүд зохихо оронуудай правительствануудаар һайса шэнжэлэгдэхэ бэзэ гэһэн найдабари бэшэгүүд дотор элирхэйлэгдэнэ.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН БОЛОН ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛХЭБДИ

Түрэл партиингаа XXVI съездын түүхэ-ий шидхэбринүүдые «Экран» заводой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ гүнзэгыгөөр шудалха байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, нүхэр Л. И. Брежневэй съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэлые зүрхэеэ долгисуулангүй уншажа болохогүй байна. Тоосоото элидхэл, мүн съездын бүхы материалнуудые шудалхадамнай, ороноймнай сашаныхи хүгжэлтын ехэ зам урдамнай эли тодоор харагдажа, урма зоригыемнай бадарулан, саашадаашье улам һайнаар хүдэлэх хүсэл эрмэлзэлыемнай батадхана. Партиимнай XXVI съезд «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые» баталан абаба. Энэ түйлай ехэ политическэ удха шанартай документ дотор хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые хангалгада онсо анхарал хандуулһаниинь һайшаалтай. «Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ сангалгые горитойгоор һайжаруулха. Ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээе 1,4—1,5 дахин тухай ехэ болгохо. Захилнуудые түрүүлэгшэ шанарые эрид һайжаруулха» гэжэ тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Манайшье республикын хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээн дээшэлжэ, захил дүргэлгын шанарта ехэ анхарал хандуулагдаха байна.

Манай заводто хара-сагаан ба үнгэтэ телевизорнүүд, бүхы зүйлэй радиоаппаратура заһабарилагдадаг гээд мэдэгдэнэ. Бидэнэр хүн зоной захилнуудые үнэн шанартайгаар дүүргэхэ асуудалые мүнөө онсо анхарнабди. Шанарай түлөө ходоод шанга тэмсэл манайда хэгдэнэ гэгдэг алдуу болохогүй. Жэшээлхэдэ, телевизор гү, али радиоаппаратура заһабарилһанай удаа захигшадай зүгһөө гомдол ороно, дахинаа асараа һаань, тэрэние заһабарилһан мастер гурбан үдэрэй туршада түйбэригүйгөөр заһажа үгэхэ ёһотой юм. Ямар мастер хэды дахин телевизор гү, али радиоаппаратура муугаар заһабарилаабтэ гэһэн мэдээн бүридхэлдэ абтажа байдаг. Энэнь социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, һарын дүнгүүдээр шан үгэхэ үедэ арга заатагүй хараада абтадаг байна. Ушар нимэнээ түргэнөөр, хайша хэрэгээр заһабарилга хэгшэд эрид үсөөрнэ бшуу. Юундэб гэхэдэ, үнэхөөрөөшье, һара соо үдэр бүри ажаллаад, шанда хүртэнгүй үлэхэдэ, һайшаалтай юумэн үгы ха юм.

Би эндэ өөрынгөө ажал хүдэлмэри туй хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые 1980 оной августын нэгэн болотор сүм дүүргэһэн байнаб. Минии һанахада, ажалаа зүбөөр эмхидхэзд, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандаад байбал, түсэб болон үялгануудаа бултадаа дүүргэхэ аргатайбди. КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоод, хоёр һарынгаа түсэбые 130 процент дүүргээ бэлэйб. Тэрэшэлэн намтай нэгэ цех соо нэгэ бригадада ажалладаг Г. Н. Рукосуев, Б. В. Москвитин, бригадир А. И. Белоусов, А. И. Кондратцев гэгшэд социалис үялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тиигэжэ манай бригада «КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ эзэргэдэ хүртэбз.

Би мүнөө радиоаппаратурануудые заһабарилдаг цехтэ ажалланаб. Улаан-Удын бүхы хүн зон эбдэрһэн магнитофон болон радиоприёмнигуудаа мандал ясаржа тушаадаг. Заримдаа худөөгэй районуудһаашье радиоаппаратура эльгээдэг ушар дайралдана. Тодорхойлон хэлэбэл, манай цехтэ заһабарилга хэхэ худэлмэри ходоодоо ехэ байдаг. Бидэнэй зүгөөс гансал оролдосо, харюусалга хэрэгтэй.

Би арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые декабриин 1 болотор дүүргэхэб гэһэн социалис үялга абанхайб. Бусад нүхэдни мүн лэ дээшэлүүлэгдэнэ социалис үялгануудые абаа. Хэрбээ түрүүшын жэлнээ түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые урагшатайгаар дүүргэжэ эхилбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые бүхыдэнь болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар дүүргэхэ аргатай болохо байна ха юмбибди. Манай цехэй, мүн заводой коллектив байгша ондо хараалһан социалис үялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байха гэжэ этигэнэб. Юундэб гэхэдэ, һайнаар ажаллаха эрхэ байдал манайда бии. Мэргэжэлтэдшье олон.

Нэгэ таагүй зүйл дээрэ халта тоготохом. Тэдэл мэргэжэлтэд-мастернуудай ажалда оролго, ажалһаа гаралга үргэлжэлһэн зандаа. Гол шалтагааниинь гэхэдэ, минии һанахада, гэр байраар худэлмэришэдые хангалгын асуудал һайнаар шидхэгдэнэгүй.

КПСС-эй XXVI съездын шидхэбринүүдые бэелүүлэн, манай заводой коллектив, тэрэ тоодо бишье, социалис мүрысөөндэ оролсоод, урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхын, хүн зониие улам һайнаар хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн оролдохол гээшэбди.

В. ФИЛИППОВ,
Улаан-Удын «Экран» заводой радиоаппаратурануудые заһабарилдаг цехэй мастер, городской Советэй депутат.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Олон миллион совет хүнүүд хэрэглэмжэ хангадаг албаһан худэлмэрилэгшэдтэ удэр бүри хандадаг. Эдэ һалбаринуудай худэлмэриин шанарһаа совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдалай хэм хэмжээн дулдыдаха гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Тиимэл үнэрһаа орон доторхи хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг һалбаринье саашадань хүгжоолгэдэ, худэлмэриинь улам нарикуулан һайжаруулха, техническэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Энээн тухайда Гэр байрын-коммунальна ажахын, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг худэлмэрилэгшэдэй удэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ хэлэгдэ. Нимэ суглаан мартын 13-да Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша И. Н. Дмитриев, хэлэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүд, нинслэл хотын олонитын түлөөлэгшэд суглаанда хабаадаа.

РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын министр С. М. Бутусов элидхэл хэбэ.

Эдэ һалбаринуудай худэлмэрилэгшэд ажалаа шанарай талаарнь улам нарижуулан һайжаруулхын, дутуу дунданнуудаа зайсуулхын, жэлэй ба табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулба.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН БОЛОН ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэрнин үндэр үрэ дүн түйлаһанайнь түлөө, Гэр байрын - коммунальна ажахын болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын худэлмэрилэгшэдэй удэрөөр дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Бун Валентина Анатольевнае — «Бурятразнобыт» гэжэ республиканска нэгэдэлэй фотограф.

Грошев Николай Кузьмичые — «Бурятколмунэнерго» гэжэ элшэ хүсэнэй үйлэдбэрнин нэгэдэлэй электрическэ сетьнүүд болон подстанциинуудай албаһай начальник.

Грудинин Дмитрий Владимировичые — Улаан-Удын гэр байрын управленинин 3-дахи домоуправленинин дворник.

Казакова Галина Михайловнае — Хоринин гэр байрын-коммунальна управленинин хүбсаһа угаагша.

Калекина Прасковья Ананьевнае — коммунальна предприятиинуудай болон болбосон тухэлтэй болголгын Гусиноозёрско комбинадай ахалагша бухгалтер.

Миронов Михаил Алексеевичые — «Бурятремстрой» гэжэ нэгэдэлэй барилга оньһожоруулха управленинин жолоошон.

Пивоваров Семен Андреевичые — «Бурятмебельбыт» гэжэ үйлэдбэрнин республиканска нэгэдэлэй директор.

Цыдыпов Даба Гармацыреновичые — «Бурятремстрой» нэгэдэлэй Хяагтын заһабарилга-барилгын участогай модошо дархан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведуудэй байшан.
1981 оной мартын 10.

НИИДЭЖЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Союз Т-4» гэжэ замбуулинай онгосо мартын 13-да Москвагай сагаар 13 часай үеэр Газарые арбадахин тойроо.

Космонавтнууд Владимир Коваленок, Виктор Савиныхнинидэлгынгээ программатай зохилдуулан, «Салют-6» — «Прогресс-12» гэжэ замбуулинай комплекстой залгалдаха бэлэдхэл хэжэ үргэлжэлбэ. Экипаж онгосын түхеэрэлгэнүүдэй худэлэсэ шалгаһан, Газарые дүрбэ дахин тойроод ябахадаа, онгосын дабшалгын замые залаһан байна.

Шалгагдаһанай һүүлээр «Союз Т-4» онгосын нинидэлгын параметрнүүд нимэ байгаа:

— Газарай нюрууһаа холодолгын саада захань — 331 километр;

— Газарай нюрууһаа холодолгын наада захань — 257 километр;

— Газарые тойрон нинидэлгын саг — 90,1 минута;

— замайнь һөөлжэлгэ — 51,6 градус болоно.

Телеметрическэ хэмжэн тодорхойлһон мэдээнүүдэй ёһоор, онгосын нинидэлгэ һаадгүй һайнаар үнгэржэ байна, нүхэд Коваленогэй, Савиныхай бэе һайн.

Космонавтнууд Владимир Коваленок, Виктор Савиных „Салют-6“ станци дээрэ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Союз Т-4» гэжэ замбуулинай онгосо «Салют-6» — «Прогресс-12» гэжэ замбуулинай комплекстой 1981 оной мартын 13-да Москвагай сагаар 23 час 33 минутын үеэр залгалдаба.

Космонавтнууд Владимир Коваленок, Виктор Савиных залгалдалгын узелай хин орохогүйгөөр хаагдаһые шалгаһанай һүүлээр «Салют-6» станци худар оноо.

Комплексын экипаж, тэрэнэй түхеэрэлгэнүүд ба аппаратурые дахин шалгаха, һэргылхы хэмжээ ябуулганнуудые гүйсэдхэхэ, жолоодогдон нинидэлгын оршон байдалда станциие саашадаа ашаглаха ябадал хангахын тула приборнууд ба түхеэрэлгэнүүдые һэлгэхэ болоно. Космонавтнууд «Прогресс-12» онгосын ашаануудые буулгаха.

Замбуулинай комплекс дээрэ хэгдэхэ худэлмэрнин научна программа Газарай байгаалиин баялигуудые шэнжэлхэ, технологическа, астрофизическэ ба техническэ туршалгануудые, медико-биологическа шэнжэлгэнүүдые хэхээр хараална.

«Салют-6» станци гурбан жэл хахад шахуу сагай туршада замбуулинай замаар дабшана. Энэ үе соо тэрээн дээрэ космонавтнуудай арбан гурбан экипаж, тэрэ тоодо уласхоорондын зургаан экипаж худэлмэрилэн, удаан болзортой дүрбэн аяншалга амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэн байна.

Телеметрическэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Прогресс-12» гэжэ замбуулинай научно-шэнжэлгын комплекс һаадгүй һайнаар нинидэжэ ябана.

Нүхэд Коваленогой, Савиныхай бэень элүүр һайн байна.

«Салют-6» — «Союз Т-4» — «Прогресс-12» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ эхилэгдэһэн худэлмэрнин шэнэ шатань эрдэм болон техникэ, арадай ажахые хүгжөөлгын аша түһада замбуулинай дайдые саашадаа шэнжэлхэ ба ашаглаха тухай КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шидхэбриинүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябуулга болоно.

ХУРЬГАДАА ТОБИР ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛЭЭ!

Репортаж

САГААН ХАРГЫ

Хоёр жэлэй саана Геннадий Терентьевич колхоздоо элдэб ажал хэдэг байһан юм. Нэгэтэ намар Аграфена Васильевна нүхэртөө нигэжэ тэрэ хэлэбэ:

—Феня аа, хонишон болоо һаамнай яахаб? Эхэ хонидой нэгэ отара тушаажа абаха хүнүүд хэрэгтэй гэлсэнэ. Бригадирай яба гэһэн тээшэ элдэб ажалда һалирхань хашартай болошобо.

—Теэд тэндэ худэлжэ шадаха зон гүбди? Эхэ хонидые харуулһалхада ехэ дүршэл шадабари хэрэгтэй ха юм, — гэжэ тэрэнь марганги байба.

—Хүнэйл хэдэг ажал ааб даа. Түршаад үзэхэдэ яаха юм. Хонин ажалай харгы сагаан гэлсэгшэ гүбэ. Магад оролдоод худэлөө һаамнай, бүхы юумэн урагшатай һайн байжа болохо аалам,—гээд, Геннадий зориһоноо табибагүй.

Түрүүшын жэлдэ тэдэндэ шэнэ хурьгалха зуһаг хонид даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Тэрэ намартаа хонидоо ехэ оролдосотойгоор адуулаа, хүсэ шадалшье һайса абхуулжа шадаа һэн. Үлзытэ гэжэ газарта түхеэрэгдэһэн хуушан байраяа баһал ханалгатайгаар заһабарилаа, дулаалаа юм.

Эдэ бүхы оролдолгонь яһала ашаяа харюулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ тэжээлэй дутамаг, хүшэр бэрхэтэй үбэлжэлгын болоошье һаань, Геннадий Ивановтон түрүүшынхеэ хурьгалһан зуһагуудайнгаа зуун толгой бүхэнһөө дунда зэргээр 91 хурьга түлжүүлээ. Тиигэжэ тэдэ «Дружба» колхоз дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ. Ажахынь сүүта хонишон Балдан-Дамба Ринчиновтэн лэ тэдэнһээ үшөө олон хурьга абаһан байба. Эгээл тиихэдэ нютагай зон гайхалсаһан, «хаанаһаа иимэ шадамар бэрхэ хонишод бии болобо гээшэб, али ямар нэгэ мухар талаанинь болошоо гү» гэлсэһэншье байха. Үнэхөөрөө түрүүшынгээ жэлдэ худэлжэ байгаад, үшөө шэнэ түрэһэн зуһаг хонидһоо иимэ олон хурьга түлжүүлхэ гээшэ илангаала үнгэрэгшэ жэлэй эрхэ байдалда хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа бшуу.

Нёдондоойнь үрэ дүн миин түшаан боложо туйлагдаһан ушар бэшэ, харин эдэнэр ёһотойд ажалша бэрхэ, хонишоной мэргэжэлэй бүхы «пюусые, нарин онол аргыень хурга хухадгүй түргэн шудалжа шадаһан хүнүүд гэжэ энэ жэлдэ абаһан хурьгадайнь тоо баһал элитээр харуулба. Мүнөө Геннадий Терентьевич Ивановой даадаг отарада бүхы 554 эхэ хонидойнь тус бүриһөө хурьган абтаад байна. Иихэдээ эдэмнай одоолшье колхозой зуу тан-хонишодой зэргэдэ гараба. Ондоогоор хэлэбэл, энэ айлайхи өөһэдынгөө ажалай ёһотой амжалтатай һайн, үргэн сагаан хартые оложо, түйлаһанаараа урмашан, үшөөл ехэ үрэ дүндэ хүрэхэ аргатай байһанаа харуулба.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд тухашараа һэмдэ. Үбһэ тэжээл бага, хуу түрүүшынхеэ түрэжэ байһан хонид аад, абаһаар лэ хурьгадаа голохоёо һанаха, хажуутаарнь өөһэдөө шадабари багатай байгаа гүбди даа. Заримандаа дэмышье хонишон болоо хабди гээд һанаха саг ерэдэг бэлэй. Харин энэ жэлдэ тэрэннһээ һураггүй амар худэлнэбди. Үбһэ тэжээл яһала элбэг, өөһэдөөшье дүй дүршэлтэй болоо зон бэзэбди, — гэжэ — Аграфена Васильевна нүхэрынь хөөрэнэ.

Мүнөө эндэ хонидынь хурьгалжа гол түлэб дүүрэбэ. Абаһан түлнүүдээ нэгэшье гарзагүйгөөр томо болгохын түлөө хонишод бүхы ороолдолгоёо гаргана. Хабарай урин дулаанай ами ороходо үдэшэ, үглөөниинь хонидтоо үбһэ, зелёнко, һолоомо, талха эдюулээд лэ, бэшэ тээнь адуулна. Шэмэтэй ногоон үбһэ, -үйрүүлһэн талха, нарһанай шэлбүүһэнэй гурилаар хэһэн брикет гэхэ мэтые хурьгадтаа эдюулдэг.

Мужыхын «Дружба» колхоздо эдэнэрһэ гадна, бэрхэ хонишод Б-Д. Э. Ринчинов, Ц. Б. Цыбикова, Г. Е. Просянников гэгшэд даб дээрэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абанхай. Ажахы дотор бии байһан бүхы 10 мянган эхэ хонидһоонь 8102 хурьгад абтаад, ехэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 80 хурьган абтаба. Түл абалга үшөө үргэлжэлһөөр.

М. НАМЖИЛОВ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Г. Т. Иванов.

Авторай фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «БУРЯАДАЙ АССР-эй ГЭР БАЙРЫН КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Гэр байрын-коммунальна ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата «Хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Ганганникова Екатерина Дойновнада — Улаан-Удын коммунальна ажахын управленинин банно-прачечна нэгэлэлэй ахалагша контролер.

Башеева Раиса Батаевнада — Улаан-Удын коммунальна ажахын управленинин водопроводно-канализационно үйлэдбэрнин инженер-химик.

Галиулин Нариман Хабибуловичта — Улаан-Удын гэр байрын управленинин 4-дэхи домоуправленинин электрослесарь.

Дычко Леонид Трофимовичта — Улаан-Удын трамвайн управленинин слесарь.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведуудэй байшан.
1981 оной мартын 10.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАДАГ АЛБАНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭЛТЭ «БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө «Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын габьяата худэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Ермолова Ксения Ивановнада — «Бурятбыттрикотаж» гэжэ үйлэдбэрнин республиканска нэгэдэлэй оёдолшон.

Белоусов Александр Ивановичта — «Буряттелерадиобыттехника» гэжэ үйлэдбэрнин республиканска нэгэдэлэй радиомеханик.

Мамкина Елена Борисовнада — хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг Захааминай районой комбинадай оёдолой цехэй мастер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ

Улаан-Үдэ, Соведуудэй байшан.
1981 оной мартын 10.

ҮНЭР ЭХЭНҮҮДТЭ—ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар арбан, арбанһаа дээшэ үхибүүдые түрэһэн, хүмүүжүүлһэн эхэнэрнүүдтэ «Эхэ-Герой» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгохо, «Эхэ-Герой» гэһэн орденоор шагнаха гэһэн баяртай мэдээсэл ерэбэ.

Манай Буряадай республикаһаа нимэ үндэр нэрэ зэргэдэ Сэлэнгын районой худэлмэрилэгшэ Нина Никифоровна Бабушкина, Мухар-Шэбэрэй районой гэрэй эзэн эхэнэр Чимитцу Будаевна Балданова, Хэжэнгын районой Хэжэнгын совхозой худэлмэришэн Чимитханда Намсараевна Бальжиннмаева, Эдэн районой «60 лет Октября» колхозой колхозница Александра Алексеевна Басырова, Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой худэлмэришэн Дарн-Дулма Галсановна Данзанова, Хурамхаанай районой Гаарлын совхозой худэлмэришэн Жигжима Дугаровна Евреева, Баргажанай районой гэрэй эзэн эхэнэр Тамара Андреевна Карнапольцева, Кабанскын районой «Шергинский» совхозой худэлмэришэн Любовь Ильинична Кучкумова, Мухар-Шэбэрэй районой гэрэй эзэн эхэнэр Анна Алемпьевна Митрофанова, Баргажанай районой Хитганын колхозой колхозница Елизавета Хусхаевна Раднаева, Хяагтын районой гэрэй эзэн эхэнэр Фаима Шарипповна Черепанова гэгшэд хүртэжэ, «Эхэ-Герой» гэһэн орденоор шагнагдаа.

ТҮЛ ҺАЙНААР АБТАНА

Түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон манай колхозой хонишод энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр ажаллажа бэйна. Һүүлэй мэдээгээр бүхыдөө 2847 хурьгад абтаа гэхэ гү, али зуун хонин бүриһөө 78 хурьгатай болоообди.

Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ колхозой үнинэй хонишон Бадма Будаевич Махеев ябана. Энэ хонишоной даадаг отарын зуун хонин бүриһөө 103 хурьган томо болгогдожо байна. Түрүү хонишон «зуунһаа — 110 хурьга түлжүүлхэбди» гэжэ найдамтайгаар мэдүүлнэ. Дүршэл ехэтэй хонишон, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой гэшүүн Галсан Хандаевич Ябжанов отарынгаа хонин бүриһөө хурьга абанхай. Коммунист хонишон тэрэнээ 105-да хүргэхэ хүсэлтэй.

Зуутанай зэргэдэ гарахаяа байһан хонишодой тоодо Ленинэй хоёр орденто Гатаб Сыбикович Шойбонов, Владимир Сундуевич Янданов, Цираб Жапович Халударов гэгшэд ороно.

А. ИРИНЧЕЕВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭНЬ ЛАБТАЙ

Мария Молоковна Гонгорова олон жэлэй туршад хонин ажал дээрэ худэлжэ дүршэл ехэтэй болоһон хонишон. Мүнөө тэрэ Захаамнай районой Дүтэлүүрэй совхозой гурбадахи отделениин оршодог Бэлшэр гэжэ газарта эхэ хонидой отарые даажа ябана. Һүүлэй хэдэн жэлдэ тэрэнэй даадаг отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 100, тэрээнһээ олоншье хурьгадые абажа түлжүүлээд, гансашье ажахы соогоо бэшэ, мүн район догороо түрүүлжэ ябана.

Партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, энэ отарын хонишод байгаа онло зуун эхэ хонин бүриһөө зуунһаа үсөөн бэшэ хурьга абажа тэнжээхэ гэһэн уялга ябаа һэн. Мүнөө отарын бүхы хонидой 80 процент хурьгалаа. Хурьгадынь гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжэгдэжэ байна. Абаһан уялгаяа тэдэнэй дүүргэхэнь лабтай.

Б. ШОЕНОВ,
худөө бэшэгшэ.

ЗУУНҺАА—ЗУУ

Ажахыдамнай байгша оной түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. 12.400 толгой эхэ хонидһоо мүнөө 7200 хурьга абаад байна гээшэбди. Хонишодой хэрэг ажал тухай дурдабал, түрүү хонишодоймнай нэгэн — зуутан Булат Норбоевич Дарижапов зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаад байгаа. Социалис уялгынгаа ёһоор, тэрэ зуунһаа 110 хурьга абахаар хараалһан юм. Нүхэр Дарижаповай хонид булта түрэжэ ходороогүй. Сагаан-Хүндыдэ түл абалга үшөө үргэлжэлһөөр.

Зуунһаа зуун хурьга абаад, саашадаа социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө шармайн худэлжэ байһан Б. Н. Дарижапов ажалайнгаа амжалтые Коммунис партиингаа XXVI съездэ үнэн зүрхэнһөө зорюулна.

А. БАЛДАНОВ,
Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь.

КПСС-ЭЙ XXVI СЪЕЗДЫН шийдхэбэринүүдые бэелүүлхэн төлөө

ХАРЮУСАЛГАЯА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Зургаан жэлэй саанахана Хойто-Байгалай районой газар дайда дээрэ БАМ-ай барилгашадай түрүүшын отряд буужа, асари ехэ энэ барилга эхилээ бэлэй. БАМ-ай барилгашадтай хамта Хойто-Байгалда эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалдаг организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд буулсаһан юм. Эдэнэр барилгашадые халуун эдеэгээр, дулаан хубсаһаар дутамаггүйгөөр хангаха гэжэ яһала оролдодог бэлэй. Хойто-Байгалда столово, магазинууд, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хадагалха складууд, холодильнигуд баригдажа захалаа һэн. Барилгашадые эдеэ хоолой зүйлөөр дутамаггүйгөөр хангаха хэрэгтэй тон ехэ анхарал хандуулагдадаг байха юм.

Тиимэ байхашье ёһотой. Һайн шанартай эдеэ хоол бариһан хүдэлмэришэд ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг шуу. Энэ олондо мэдээжэ ааб даа. Манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэдые эдеэ хоолоор, эд бараагаар хангаха управленин коллектив БАМ-ай барилгын эхилһэн үдэрһөө хойшо бага бэшэ ажал хэһэн байха.

Богонихон болзорой туршада Хойто-Байгалда 53 магазин, 35 столово, хилээмэ бариха 9 завод, овощ хадагалха 26 склад баригдажа, ашаглалгада тушаагдаһан юм. Түмэр харгы баригшадые, тоннель малтагшадые, хүүргэ баригшадые адли һайнаар хангаха хэрэгтэ бидэ гол шухала анхаралаа хандуулнабди. Шэнэ-Уоян, Тоннельный, Янчукан, Северомуйск, Таксимо поселогуудта һүүдлэр хүдэлмэришэдэй эрилтые саг соонь, гүйсэд хангаха гэжэ эрмэлзэнэбди.

Үдэр хоногой ошохо тума Хойто-Байгалай районой газар дайда дээрэ улам ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. Ушар иимэрэ манай УРС-ын коллективэй урда үшөөл ехэ, харюусалгатай зорилго табигдана. Барилгашадай эрилтэ һайнаар хангахын тула столово, магазинуудые бүри олоор бариха бологдоно. Бурладай участогай эгээл зүүн захада бодоһон Таксимо, Витим поселогуудта магазинууд, столовонууд баригдажа байнхай.

Манай управленин коллектив жэлһээ жэл бүри эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр худалдана. Бидэ 1979 онойхиһоо 16 миллион түхэриг өөр ехэ наймаа 1980 ондо хэһэн байнабди. Байгша ондо гэхэгү, али шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эд бараанай эрьессые 12 процентээр дээшэлүүлхэ даабаритайбди. Коллективнай энэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ шадаха гү? Столово, магазинуудай, ОРС-нуудай коллективүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха болоно. Эдэнэй оролдолго шадабариһаа ехэ юумэ дулдыдаха гээшэ.

Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын ОРС-ын коллектив Кичерэ, Шэнэ-Уоян, Янчукан поселогуудые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлөөр хангажа байдаг. Тус коллектив БАМ-ай 10-аад мянган хүн зониие хангана. Һүүлэй жэлнүүдтэ Шэнэ-Уоян, Янчукан поселогуудай хүдэлмэришэд ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэдтэ гомдол барихаяа болёо. Столово, магазинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй муу бэшээр хүдэлжэ байһаниие энэ баримта сохэ гэршэлнэ ха юм. Дүршэл шадабритай, бэрхэ мэргэжэлтэн И. П. Медуха барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын ОРС-ын коллективые хүтөлбэрилжэ, зарим тэды амжалта туйлаха хэрэгтэнь хубитаяа оруулжа байдаг. Столово болон магазинуудай коллективүүдэй хүдэлмэри ехэл наршаар хинаан шалгагдадаг, тэрээндэ туһаламжа хүргэгдэдэг. Магазинуудта гэнтын шалгалта ходо хэгдэдэг. Энээн дээрэһээ магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд эд бараа наймаалха гурим ёһонуудые зүбөөр сахина, БАМ-ай хүдэлмэришэдые хэрэгтэй эд бараагаар дутамаггүйгөөр хангана.

Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын ОРС-ын коллектив арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. 1980 ондо 14 миллион түхэриг эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалха даабаряа 15 миллиондо хүргөөһэн. И. П. Медухын хүтөлбэрилдэг ОРС-ын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлые һайн бэлэдхэлтэйгээр үгтаба. Байгша оной түрүүшын хоёр һарын даабари болзорһоонь үрид дүүргэжэ, КПСС-эй XXVI съездые ажалай бэлэгтэйгээр үгтаа. Эдэнэр хоёр һарын даабариһаа гадуур 25 мянган түхэриг наймаа хэхэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлэ.

Барилга-хабсаралгын 575-дахи ОРС-ын коллектив Северобайкальск городой, Нижнеангарск поселогой ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байдаг. Северобайкальск городой столовонуудай коллективүүд һайн шанартайгаар эдеэ хоолой зүйлнүүдые бэлдэдэг болонхой. Столовонуудай хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэл шадабаряа ходол дээшэлүүлнэ, конкурснуудта хабаадалсажа, бэшэнэй дүй дүршэлые халан абана.

Эд бараа наймаалдаг 20-дохи магазинай коллектив арбадахи табан жэлэй даабариһаа гадуур 250 мянган түхэриг наймаа хэһэн байха юм. Энэ коллектив арбан нэгэдэхи табан жалдэ бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, БАМ-ай барилгашадай эрилтые хүсэд һайнаар хангахын тула тэмсэнэ.

БАМ-ай барилгашадай эрилтэ һайнаар хангаха хэрэгтэ худалдаа наймаанай баазын коллектив ехэ хубитаяа оруулжа байдаг. Эдэнэр 1980 ондо 80 миллион түхэриг эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые тушаан абажа, столово, магазинуудта эльгээһэн байха юм. Наймаанай баазын хүдэлмэрилэгшэд вагонуудһаа, баржануудһаа саг болзортонь ашаа буулгажа, холын участогуудта һаадгүйгөөр ябуулна. Энээнэй ашаар мяханай, загаһанай зүйлнүүд, алим жэмэс, овощ удааруулангүйгөөр хэрэглэгшэдтэ хүргэгдэнэ. Энээнэй ашаар 1980 ондо 94 мянган сэбэр олзо үйлэдбэридэ оруулагдаа.

Буряадай участогта мүнөө 50 гаран мянган хүн ажаһууна, ажаллана. Эдэнэй эрилтые түгэс һайнаар хангахын тула манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УРС-ын коллектив үшөөл ехэ юумэ хэхэ болоно. Барилгашадые һөөөр, мяхаар дутамаггүйгөөр хангаха гээшэ эгэл шухала асуудалнуудай нэгэниинь мүн болоно. Энэ асуудал зүб тээшэнь шиидхэхын тула юу хэхэ хэрэгтэйб? Барилгын организацинуудай дэргэдэ хамһабарин ажахынуудые байгуулха хэрэгтэй. Северобайкальск городто оршодог заһабарин прокатна баазын коллектив БАМ дээрэ эгээл түрүүлэн гахай шахан таргалуулха фермэ баряа һэн. Эдэнэр мүнөө 100-гаад гахай шахан таргалуулна. Эндэ теплицэ баригданхай. Үгэрсэ, помидор, һонгино ургуулагдана.

Шэнэ-Уоянда гахайн фермэ бии болоихой. Хүүргэ баридаг 53-дахи отрядай, барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын коллективүүд 200-гаад гахайтай болонхой юм. Мүнөө Буряадай участогта 600-гаад толгой гахай шахан таргалуулагдана. Энэ үшөөл бага гээшэ ааб даа. Гоудженкит, Тоннельный, Гранитный поселогуудта гахай шахан таргалуулха фермэнүүдые барихаар саг хүрэжэ ерээ. Теплицэнүүд үшөөл багаар баригдана. Мүнөө ехэихи овощ, эдеэ хоолой зүйлнүүд ороной олохон область, хизаарнуудһаа асарагдана. 1980 оной намар Украинаһаа, Баруун Сибирьһээ, Белоруссиһаа, Ураалһаа хартаабха, һонгино, капуста худалдажа абаад, Хойто-Байгал асараабди. Бидэ 5500 тонно хартаабха үбэлдөө бэлдэхэ аад, үнэн дээрээ 7000 тонно хартаабха асараабди. 1110 тонно капуста, 704 тонно һонгино худалдажа абаабди. Энэмнай зун болотор бардам хүрэхэ юм.

«Магазин, столово, хубсаһа угааха ба химическэ аргаар сэбэрлэхэ газарнуудта — эндэ хүнүүд үдэр бүри ябадаг гээшэ. Тэдэ юу худалдан абажа шадахаб? Ямараар тэдэнние угтанаб? Яажа тэдээнтэй хөөрэлдэнэб? Ажаһуудалайнгаа элдэб янзын тухашаралгануудта хэды шэнээн сагаа тэдэ баранаб? Эдэ асуудалнуудай ямараар шиидхэгдэдэг дээрэһээ ехэнхидээ хүнүүд манай хүдэлмэридэ сэгнэлтэ үгэдэг байна ха юм. Тиихэдээ шангаар, эрилтэ схэтэйгээр сэгнэдэг гээшэ». — гэд Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлэһэн байна. Тиимэһээ энэ даабари манай саашанхи хүдэлмэриин гол зорилго болоно гээшэ. Энээнние гүйсэд бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулха ёһотойбди.

Г. СКРЯБИКОВ,
«Нижнеангарсктрансстрой» трестын УРС-ын начальник.

МҮНӨӨДЭР—ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН БОЛОН, ХҮН ЗОНОЙ

БҮГЭДЭНДЭ ХАБААТАЙ ҺАЛБАРИ

Бүхы республикымнай ажалшад, тэрэ тоодо Гэр байрын-коммунальна ажахын, Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һая боложо үнгэрһэн КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосооте элидхэл болон съездын баталан абаһан бусад документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалжа байна. Съездэ бэлэдхэлэй үе республикымнай Гэр байрын-коммунальна ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгын, нэрэ хүндын хэрэгэй шалгалта боложо үгэһэн байна. Манай министерствын предприятинууд болон организацинуудай коллективүүд съездын хүдэлмэреэ эхилхэһээ урид дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, мүнөөдэрэйнгөө амжалтануудые үнгэрһэн сагай туйлалтануудтай, Коммунис партиин XXVI съездын хараалһан шэнэ түсэбүүдтэй зэргэсүүлэн, таараха тобшололнуудые хэжэ байнхай.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ коммунальна ажахын капитальна барилгада 53 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ 16 километр канализационно коллектор, Октябрьска райондо канализационно станци, трамвайн подстанци, трамвайн 8 километр ута линии, «Байгал» гостиница һэльбэн шэнэлэгдээ. Закаменск, Заиграево, Хэжэнгэ, Бэшүүр, Хурамхаан болон Хэрэндэ гостиницануд болон бусад шухала барилгануд бодхоогдоо. Улаан-Удэдэ 500 хүнэй байха арба гаран дабхар гостиница, 600 һурагшадай һуритай ГПТУ-гай комплекс, уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд, Аршаанда, Нарһатада, Хурамхаанда гостиницануд, асфальто-бетонно завод болон бусад ехэ объектнүүд түлэг бодхоогдожо байнхай.

Улаан-Удые болбосон түхэлтэй болгохо талаар нилээд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулагдана. Улаан-Удымнай олон үйлсэнүүд шэнээр һэльбэгдэһэн байна. Республика доторнай 500 мянган дүрбэлжэн метр тротуар заһабарилагдаа, 220 мянга гаран модод, 1 миллион шахуу һөөг бургааһад һуулгагдаа, 3 мянга гаран электролампануд үйлсэнүүдые гэрэлтүүлнэ.

Коммунальна ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар, 1975 онтой сасуулбал, коммунальна, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн 1980 ондо 34 процентээр ургажа, арбадахи табан жэлэй туршада бүхыдөө 15 миллион түхэриг эй худалдажа, Коммунис партиин XXVI съездын хараалһан шэнэ түсэбүүдтэй зэргэсүүлэн, таараха тобшололнуудые хэжэ байнхай.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ коммунальна ажахын капитальна барилгада 53 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ 16 километр канализационно коллектор, Октябрьска райондо канализационно станци, трамвайн подстанци, трамвайн 8 километр ута линии, «Байгал» гостиница һэльбэн шэнэлэгдээ. Закаменск, Заиграево, Хэжэнгэ, Бэшүүр, Хурамхаан болон Хэрэндэ гостиницануд болон бусад шухала барилгануд бодхоогдоо. Улаан-Удэдэ 500 хүнэй байха арба гаран дабхар гостиница, 600 һурагшадай һуритай ГПТУ-гай комплекс, уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэ-хэ амжалтануудые туйлаһан байна.

КПСС-эй XXVI съездые, өөһэдынгөө заншалта һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалша олон коллективүүднай дэвшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байгаа. Загарайн, Хойто-Байгалай, Прибайкалиин, Улаан-Удын райгүйсэдкомуудай гэр байрын-коммунальна ажахын үйлэдбэриин управленинүүдэй коллективүүд, «Буряткоммунэнерго» нэгэдэл, «Бурятремстрой» нэгэдэлэй, водопроводно - канализационно ажахын управленин зарим участогууд байгша онойнгоо хоёр һарын түсэбые февралиин 23-най үдэр дүүргэжэ шадаһан юм. Эдэ коллективүүдэй ашаг үрэтэ ажалай ашаар хүн зоной коммунальна болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэбөө манай министерствын коллективүүд февралиин 23-да дүүргээ.

Манай партии болон правительство гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые үндэрөөр сэгнэдэг байна. Манай һалбариин 12 хүн «Гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэтэй. Тиихэдэ 39 хүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. 81 хүн —«Арбадахи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгтэ хүртэжэ, өөрынгөө заншалта һайндэрые угтажа байна. Тэрэшэлэн ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлагшадай тоо жэл бүри олошорно. Уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд дээрэ 20 гаран жэл ажалладаг А. Т. Лагерева, тусхай авто-ажахын мастерскойн начальник Б. Е. Макулицкий, гостиницын нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ З. В. Покровская, 5-дахи домоуправленин слесарь П. В. Стогов, трамвайн жолоошод Л. З. Баляева, А. А. Петухова, 2-дохи РСУ-гай бригадир Л. И. Буркова, «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй ахалагша электромонтер Ю. И. Гингин, тус нэгэдэлэй бригадир, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат М. П. Нефедьев болон бусад туруушүүлэй нэрэнүүдые энэ һайндэрэй урда тээ дурдангүй байхын аргагүй.

Парти болон правительство манай республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулжа байдаг. КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной январь һарада «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаһан. Энэ талаар республикымнай ажалшад, тэрэ тоодо Гэр байрын коммунальна ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд нилээд ехэ юумэ хэхэ, бүтээхэ ёһотой болно.

Арбан нэгэдэхи табан жалдэ хэхэ ажалнай үшөөл ехэ һуурин тосхонууд болон городуудые уһаар хангаха, городой электротранспорт хүгжөөхэ, энергетическэ ажахын шэнэдхэн һайжаруулха, хүдөөгэй һуурин тосхонууд, городые болбосон түүхэлтэй болгохо талаар илангаяа ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри дүүргэгдэхэ ёһотой.

Дутагдалнууд тухайгаа хэлэнгүй гарахын аргагүй, ажалай хэрэгтэмнай һаад ушаруулжа байһан дутуу дундаа, манайда үшөөшье олон байна. Һалбаринмнай зарим коллективүүд түсэбүүдээ гүйцэсэд һайнаар дүүргэнэгүй. Капитальна барилга хэхэ түсөөлгүйбди. Үйлэдбэриин нөөцлэхэ, хүдэлмэриин шанар бага ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хангалгын шанар һайжаруулах талаар горитой дутагдал бии гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ хэһэн тоосоо элидхэл соогоо ингэжэ заһан байна: «...Коммунальна ажаһуудалай предприятинуудай техническэ хангалга дээшэлүүлхэ, орон дотороо түдэниие бүри таануу зохидоо хубаарилха, мэргэжэл түүн кадрнуудые тэдээндэ бэлдэхэ ушартай гээшэ». Манай һалбариин хүгжэлтэдэ партиин зүһөө Л. И. Брежневэй нэрэ ехэ анхарал хандуулаһанда бидэ омог баяртай байнабди. Энэ шухала заабаринуудые дүүргэхэ гээшэ манай эгэл зорилго болоно.

Б. БОРЖОНОВ,
республикын гэр байрын-коммунальна ажахын министрийн орлогша.

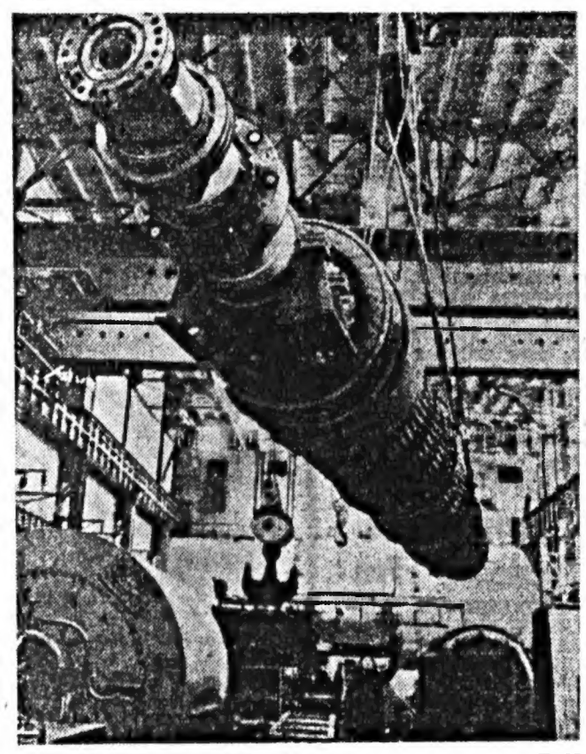

ЛЕНИНГРАД. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн элидхэл соо научно-техническэ үндэр дэбжэлтэ туйлаһан предприятинуудай дунда Ленинградай «Электросила» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл дурдагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Игналинска АЭС-эй 800 мянган киловатт хүсэтэй турбогенераторай ротор нэгэдэлэй гол цех дотор хабсаргагдажа байна.

ТАССай фотохроникo.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые шудалха талаар партийна һуралсалай пропагандистнуудай эзлжээтэ семинар КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшанда боложо үнгэрбэ.

«КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэриин дүнгүүд болон тэрэнэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар Буряадай областной партийна организациин зорилгонууд» гэһэн дэлгэрэнгы лекци КПСС-эй обкомой секретарь, КПСС-эй XXVI съездын делегат В. Г. Бирюков хэбэ.

«Дэлхэйн социалис байгуулалтын хүгжэлтэ. Сүлөөлэгдэһэн оронуудтай харилсаа хүгжөөлгэ», «КПСС болон дэлхэйн коммунис хүдэлөөн», «Парти — совет арадай манлай» гэһэн темэнүүдые яажа тайлбарилха тухай лекцинүүдые эрдэмтэд — философиин эрдэмэй кандидадууд В. М. Аврамова (БСХИ), Д. Д. Очиров (БГПИ), түүхын эрдэмэй кандидат П. С. Дырхеев (ВСТИ) гэгшэд уншаба.

Мүн КПСС-эй экономическа политика, совет обществын оюун бодолой хүгжэлтэ, социалис ажабайдалай шэнжэнүүдэй бэхижэлгэ, СССР-эй Конституци болон совет политическэ байгуулалта гэһэн темэнүүдые шудалха онолоо арга тухай эрдэмтэд—экономическа эрдэмэй кандидат Ц. М. Данзанов (Госплан), философиин эрдэмэй кандидат И. И. Осинский (БГПИ), түүхын эрдэмэй кандидадууд Н. А. Анпилогов (ВСТИ), Ю. В. Абросимов (БГПИ) гэгшэд лекцинүүдые уншаа. Эсэстэнь СССР-эй улаасоорондын байдал тухай удха түгэс лекци «Знание» бүлгэмэй шүүгүн, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат А. С. Серебряков уншаа.

Ж. БАДМАЕВ.

РКП(б)-гэй X съездын 60 жэлэй ойдо

ЭРИЙ

ЛЕНИНСКЭ ПАРТИ научна социализмын үзэл сурталнуудые бодото дээрэнь түрүүлэн бэелүүлхэ, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха, харин мүнөө хүн түрэлтэнэй түүхэдэ мүн лэ анха түрүүн коммунис обществодо шэлжэн орилгын зорилгонуудые шиидхэхэ нэрэ хүндэдэ хүртэбэ. Компастал адляар, научна теориие хүтөлбэри болгон, ажалша хүнүүдые нятаар жагсаажа, һайнаар эмхидхэжэ, нэгэ нэгэеэ һэлгэһэн түүхэтэ шата бүхэндэ үзэл сурталнуудтаа, съезднүүдэйнгээ шиидхэбэринүүд ба заабаринуудта түшэглэн, КПСС энэ агууехэ, гэхэтэй хамта, хүшэр бэрхэшэлтэй үялга зорилгоёо дүүргэдэг байгаа, мүнөөшье дүүргэжэ байна.

I.

СОВЕТ ОРОНОЙ түүхэдэ гайхамшагта, мүн айхабтар орёо хүшэр үедэ болоһон РКП(б)-гэй X съезд партиин дээлэ хуралдаануудай дунда онсо һуури эзэлдэг юм.

Энэ съезд 1921 оной мартын 8-һаа 16 болотор үнгэргэгдөө һэн.

Оромнай хабарай һайхан сагта орожо байба. Энэ хадаа этигэл найдалай хабар бэлэй. Улаан армеецүүд — хүдэлмэришүд болон таряашад —гэр гэртээ бусажа байгаа. Гурбан жэл соо соробхилһон граждан дайн дүүрэбэ. Сагаантанай һүүлшын армии — барон Врангелиин армии һамна бута сохигдоһон байгаа. «...Бүхы дэлхэйн капиталистнууд болон империалистнуудаар дэмжэгдэһэн дайсанай сэрэгүүдэй Совет республикын газар дайда дээрэһээ үлдэгдэн намнагдаад байха үедэ бидэ съезддээ түрүүшынхеэ сугларбабди», — гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн. (**зохёолнуудай гүйсэд суглуулбари, 43-дахи том, 4-дэхи хууд.**).

Зохёон байгуулхы ажалаа эрхилхэ, түсэбүүд дотор найруулагдаһан темэнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха арга Октябриин революциин һүүлээр түрүүшынхеэ олгогдобо.

Гэбэшье агуусхэ этигэл найдалай хабар ондоо, тиимэшье һаруул бэшэ талатай һэн...

Дүрбэн жэл соо үргэлжэлһэн империалис, гурбан жэлэй туршада болоһон граждан дайнай үедэ Росси национальна баялигуудайнгаа хахадһаа үлүү хубииень гээһэн байгаа. 1913 ондо России национальна баялигууд 150 миллиард түхэриг өөр сэгнэгдэжэ байһан юм. Ороноймнай байдал айхабтар хүндэ хүшэр байгаа бшуу. Ленин тэрэниие үхэхэ болотороо сохюулшаһан хүнэй бэетэй сасуулһан юм гэхэ. «Долоон жэл соо тэрэ наншуулаа, —гэжэ тэрэ съезд дээрэ тэмдэглээ һэн, — тиимэһээ, юрэдөөл, бурхан зүг, таягаараашье тулажа ябаг лэ даа!» (**тэндэ, 68-дахи хууд.**).

Фабрика, заводууд зогсоогдошонхой, транспорт арай шамай хүдэлхэ, түлишэ үгы һэн, орооһо тарыан дуталдаха. 1920 ондо ган гасуур боложо, ургасын муугаар гаралга хангалтагүй нүлөө үзүүлээ.

Хүдэлмэришэн анги үлэсхэлэн хоохон байдалда оробо. Дотоодын болон гадаадын контрреволюцида эсэргүү тэмсэлэй гол бэрхэшээл түбэгүүдые бэе дээрээ даажа гараһан хүдэлмэришэн анги туйлай ехээр эсэ, ядуу байдалда ороо. Тэрэнэй зэргэнүүд үсөөрөө: хэдэн мянгаад пролетаринар байлдаануудта унаа, олониинь партийна, совет ба ажахын хүдэлмэридэ эльгээгдээ, хүдэлмэришэдэй зарим хубинь үлэсхэлэн хоохон байдалһаа, мүн предприятинуудай зогсоогдошохон дээрэһээ хүдөө нютагуудта ажаллахаяа ошоһон байгаа.

Хүдөө нютагай байдал хүндэ хүшэр һэн. Эдеэ хоол хубаарилгые буруушаажа, таряашад гэмэр-гутар гэлдэхэ. Ушарынь гэхэдэ, үлүү гараһан орооһо таряаень эдэнэрһээ миинтээр абаха. Армиие хооллуулха, тэдээндэ газар үгэһэн Совет засагые аршалан хамгаалха хэрэгтэй гэжэ таряашад ойлгоһоноо дайнай боложо байха үедэ энэ ушартай эбсэдэг һэн. Харин мүнөө эдэнэр һайнаар ажаһуухые, ажал хэрэгээрээ олоһон эдеэ хоолой зүйлнүүдые өөһэдынгөө дураар худалдажа, тэрэ мүнгөөрөө промышленна эд бараа абахые хүсэдэг бэлэй.

Таряашадай дунда дэлгэрһэн дураа гуталгые, хүдэлмэришэн ангиин байдалай һуралгые, тэрэнэй бүрилдэ жэжэ буржуазна эмхидхэлэй хүсэнэй ургалтые бодото дээрэнь нюусашье ангиин дайсад баашалан хэрэглэхые оролдодог байгаа. Хэдэ хэдэн онуудта нюдарган баялай восстанинууд болоо. Эсернүүд болон меньшевикүүд, анархистнууд болоо та сохюулаагүй сагаан партиин X съездын эмхидхэ болоон хоног урид Кронштадта үймөө буһалгаа һан юм. Бүхы оршон байдал, үйлэ хэрэгүүдэй бодото байдалда үнэн зүб нэлтэ үгэжэ, саг дараа жэнүүдые абаад, шиидхэ ябуулганууде хэхэ РКП(б)-гэй урда табиһаа гаа. Гэбэшье орон доторо хёолдоһон бэрхэшээл гүүд партидашье нүлөө тэрэнэй гэшүүдэй зарим биин — революционно туужалай һургуули гараа залуу коммунистнуудай дын меньшевигүүд эсернүүдэй дунда мэ тээлмэрдэхэ, нишэ гуйбалзаха ябадал үзэ байгаа. Парти дотор бололгын тэмсэл дэлг 1920 оной ноябрь профсоюзуудта хүдэлмэ сэргэй арга онолнуудаа саха, үргэн ехэ демок ороохо тухай асуудалда нинэй, ленинецүүдэй най һүүлээр нимэ илангаяа орёо шанга

Троцкий ба Бухарин дэлмэришэнэй эсэргүү бүлэг», «децистнүүд» оппортунис бусад б партиин хараа шугамаа руушаажа тэмсэбэ. Е марксистнууд гэшэдэ эдэнэр бултадаа оо тоолодог һэн. Булта хүүрээрээ социализмы байбашье, харин бодо рээ партиин эб эе үргэн ниитэ ажалша рэниие холодуулха гэ рилго урдаа табиг гаа. Тусхайлбал, Троц рэгэй коммунизмы быень шангадхан м эрилтэ табидаг; «хүн шэнэй эсэргүүсэлтые совет гүрэнэй зургаа байгуулалтые «үйлэдэ шэдэй» эмхеэр һэлгэ радхадаг; «демократ централизмын» будл жонуудай эрхэ сүлөөт хыень туйлахые орс

Түрүүшынхеэ Чимитова Людын нэрые энэ жэлэй февраль һарада Загарайда үнгэрһэн үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй слет дээрэ дуулаа һэм. Загарайн залуу һаалишадай дунда эрхимлэһэнэй түлөө районойнгоо комсомолой организациин Улаан туг зал руу оруулалсаха нэрэ хүндэдэ тэрэ хүртэһэн байба. Харин тэрэ үдэр Людатай уулзажа шадагдабагүй.

Һүүлдэнь Карл Марксин нэрэмжэтэ колхозой түб болодог Шэнэ-Буусада ябахадаа, Людатай уулзаха хүсэлтэй гэрыень зонһоо һурагшалһам: «Тэрүү-үү тэрэ, эгээл хойто захада, фермэнээ наашаа ябахада, хоёрдохи гэр байха», — гэһэн харюу абабаб.

Тэрэ үдэр жабартай хүйтэн байжа, малгайнгаа шэгэбшэ буулгаһан бэеэрээ, һалхи һүрин эудхэшэбэб.

Тиигэжэ ябатарни, урдаһаамни хүйтэнһөө хүри улаан болошоһон нюуртай, арбан гурба-дурбэ тухай наһанай нариншаг бэетэй нэгэ хүбүүхэн хоёр гартаа дүүрэн уһатай хүнэг баринхай үйлсые хүндэлэн гаража ябаба. Чимитова Люда хаана байдаг бэ гэжэ һураһамни, хүнэгүүдээ табяад, нам тээшэ эрьежэ, харахан нюдэнүүдээ халта ялагад гүүлэн: «А, эндэ-эндэ, намтай ошоёбди. Абгаймнай мүнөө ерэхээ байһан байха фермэнээ»,—гэжэ хэлэбэ.

Гэртэ ороходомнай үнөөхил намай асарһан хүбүүндэл адли хара шарайтай, үндэр задарюун бэетэй залуу хүбүүн урдаһаам гаража ерэбэ. Саанахана телевизор харахан үшөө нэгэ залуу басаган. Люда үшөө ерээгүй байба. Халта хүлеэжэ һуутараа, фермэ ошохо байна гээд, гарабаб.

Үйлсэ үнгэржэ ябатарни, һахы һалаг гэшхэлжэ ябаһан гурбан эхэнэр харагдашаба. Людые абаһаар багсаабаб. Нүгөөдэ хоёр, нилээд хаһатайхан бэетэй, наһажаал эхэнэрнүүд ерэһэн ушарыем мэдэхэдээ: «Үү-у, юун болоо һайн юм гээшэб! Бүри Людын эжытэй хүдэлһэн хоёр гээшэбди. Люда тухаймнай бэшэхээр лэ байха!» — гэн, шуулдашаба. Эдэ хоёр үнинэй һаалишад, райсоведэй депутат Светлана Банзарова, Цырендулма Нимаева хоёр байба.

Гэртэнь бусабабди...

Шуумгайхан табагаа таблад, шэрэм дээрэ байһан гүсэ абажа, намдашье, өөртөөшье ууралтама халуун, һайхан сай аягалаад орхихо зуураа: «Үглөөгүүр намдуухан байһан аад лэ, энэ мүнөө юун болошотороо һалхилшаба гээшэб,» — гэжэ байжа Люда хөөрэнэ. «Үнсэдни хуушан дал соо байдаг. Хүйтэн даа. Хажуугаарнь трактористмнай үбдөөд, талха, һолоомоёо өөһэдөө шэрэнэбди».

Людын шүрдэгэрхэн аад, шүрбэһэлиг улаан гарнуудынь харанаб. Нюргааршье дундуур, ташарайгүйхэн. Үрин сагаахан, маряагүй нюур дээрэнь хара хүреэтэй, адаршаг нюдэнэй шэл.

Энээхэн залуу наһандаа энэ эхэнэр яһала юумэ үзөө гээшэ ааб даа. Арбаад жэлэй саада тээхэнэ Улаан-Удын 7-дохи ГПТУ-да ороо, штукатурай мэргэжэл шудалжа гараба. Жэл тухай хүдэлжэ байтараа хадамда гараа һааб даа.

1978 ондо Шэнэ-Буусын фермэдэ һаалишанаар хүдэлжэ байһан Людын эжы, Эрдынсева Янжима, ойро зуура хүндөөр үбшэлөөд, сагһаа урид наһа барашаба. Ёндон гэжэ дүү хүбүүниинь бээ хүсэд дааха наһандаа хүрөөгүй байгаа. Анхан намай газаа угтажа оруулһан одхон хубүүн Норбо абаад, мүнөө колхоздоо трактористаар хүдэлнэ. Мүн Людын нүхэр, Цырен баһал трактористаар хүдэлдэг юм.

Хорёод гарахан наһандаа өнэ эхэнэрэй гэрэй эзэн боложо, дүүнэрээ хүнһөө дутуугүйгөөр үргэжэ, хахарһан ударһаниинь хадхажа, ажал дээрээшье шалгаржа ябаһаниинь һайхан байна. «Тугаарай намтай ябаһан ажымни нүхэд, Цырендулма, Света абгайнар, хэды намда туһалаа, хамһалсаа гээшэб. Колхозшье энэ гэр манда үгөө һэн , —гэжэ сэдьхэлээ ханангяар Люда дурдана.—Ажалаймни түлөө һаа Загарайда «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэг намда зүүлгээ. Зүндаа Монгол ошохо путевкоор шагнаа».

Нёдондонойшье хүшэр жэлдэ Л. Чимитова түсэбөө дүүргэжэ, районой залуу һаалишадай дунда эрхимлэбэ. Энэ жэлэй эхинһээ 20 үнеэнэйнь ороидоол арба нэгэниинь һаагдажа байбашье, уялгаяа хүсөөнэ.

—Маанад амаралтагүйшье шахуу хүдэлнэ гээшэ аабзабди даа,—гэжэ Люда хөөрэнэ. Хара сэмбэ сабхинь шэбхэ шабар боложо хаташанхай. Нооһоор оёһон улаан малгай дээрэнь һолоомо, үбһэнэй хог. —Тээд үнэн дээрээ амархан болоходоо, гурбан үдэрэй үнгэрхэдэ, доосооһоошни нэгэ юумэн «түлхиһэндэл» болоод, тэрэ дал тээшээ «яба, яба» гэхэ.

Мүнөө энэ диван дээрэ һуужа байхыень харахада, нээрээшье налайн һуужа сохом һураагүй хүн гэжэ мэдэхээр. Гансал ажалда долорһон маряагүй гарайнь шүрбэһэлиг нариихан хурганууд бүдэй нэгэ үртэйые эжэ эхигүй эмиршэнхэй...

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ЭГЭШЫН ЗАЯАН

ба. Эдэ хоёр үнинэй һаалишад, райсоведэй депутат Светлана Банз

АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ХЭРЭГЛЭН...

Олон миллион совет хүнүүд хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ үдэр бүри хандажа байдаг. Партийн XXVI съездын шиидхэбэринүүд тэрэнние саашаань нарижуулан һайжаруулхаар зорилна. Өөһэдынгөө тусхайта хэлэлцэрэй урда тээ һалбариин түрүү предприятинуудай коллективууд туйлаһан амжалтануудтай тухайлан элидхэнэ. РСФСР-эй Гэр байшин-коммунальна ажахын болон Алтан зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствэнүүдэй хэрэгжэлтэд эдэ мэдээсэлнүүдые хүргэжэ тайлбарилна:

Баримта: Смоленскын коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд үндэсэй түбые болбосон түхэлтэй болгожо дүүргэбэ. Харгынууд гуримнуулгаа, гэр байрануудтаа болон инженернэ коммуникацинуудые заһаарлагдаа, модо, сэсэг һуулгаһан газар бэлэн болгогдоо».

Тайлбарин:

Арбадахи табан жэлэй туршада тус хамта 400 миллион дүрбэлжэн сууринь талмайтай байрын гэрнүүд ашиглаһан, комплексноор зааһабалгаһан байна. РСФСР-эй хото городууд болон хүдэлмэришэдэй госхонуудай гүрэнэй ба кооперативна гэрнүүд түбэй газарһаа хэрэгсүулагдадаг болонхой, үһаар хангаһаншаһан.

Энэ табан жэлдэ республикын гэр байрын фондые бүри болбосон һайн болгожо дүүргэхэ юм. Тиигэжэ 30 миллион хүн гэр байрынгаа эрхэ байдалые һайжаруулха.

Хото городуд болон һуурин тосхонуудта газ оруулагдана. Мүнөө жэл үшөө миллион шахуу байрада газ оруулагдаха юм. Республикын 90 хото городуудта сэбэрлэлгын барилганууд ашаглалгада оруулагданхай. Хэдэн арбаад мянган километр инженернэ коммуникаци тодхон табигданхай.

Үргэлжэ дээрэнь барилга хэхэ ба хото городуудые болбосон һайн болгохо хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэнэ. Энээнэй тулада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ багахан городуудта коммунальна ажаһуудалай хэдэн арбаад объектнүүд баригдаха, тэрэнэй үйлэдбэриин бааза һайжарха юм.

Гэбэшье хэдэ хэдэн районуудта хүдэлмэриин эршэ түсэбөөр хараалагдаһанда нэгэнэгүй. Һалбариин хүдэлмэрилэгшэд нөөсэнүүдые бүри һайнаар хэрэглэхэ зорилго урдаа табинхай. Тэдэ техникэ бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхые, гар ажалай хэмжээе бага болгохые оролдоно.

Баримта: Байгал-Амарай түмэр замай нинслэл — Тындэдэ ажаһуудалай шэнэ байшан хүдэлжэхилбэ. **Хубсаһа хунар һэльбэн шэнэлхэһээ эхилээд түрэ хурим эмхидхэхэ хүрэтэр хэдэн арбаад янзын туһаламжа БАМ-ай барилгашадта зорюулан тэндэ эмхидхэгдэнэ.**

Тайлбарин:

Һаянай промышленна районуудта, тэрэ тоодо БАМ-ай барилгын оршондо ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха һалбари хүрдан түргэнөөр хүргэнэ. Ажаһуудалай далаад байшан, тушаан абалгын комплексно пункт, хэдэн арбаад ателье эндэ хүдэлнэ. 350 шахуу янзын туһаламжа үзүүлэгдэдэг байна.

Һалбариин ажалшадай хүдэлмэреэ нарижуулан һайжаруулхадань үйлэдбэриие хүргөөлгын нөөсэнүүд туһалдаг байна. Үнгэрһэн табан жэлдэ 110 гаран предприятинуудые дээрэ шанарые залан хүтэлхэ гурим нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Хэдэн зуугаад ателье, мастерской мүнөөнэй тон шэнэ түхеэрэлгээр хангагданхай. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын 250 гаран элдэб предприяти нэегдээ юм.

Хүдэлмэриин хэмжээн жэлһээ жэлдэ өхэ болоно. Арбадахи табан жэлэй туршада хубсаһа хунар һэльбэн шэнэлхэ талаар 60 миллион шахуу захил, олон зуугаад миллион бусадшье захил Россин Федерацийн хүн зондо зорюулагдан дүүргэгдэһэн байха юм.

Баримта: Ярославска областнин тосхонуудта захил абалгын комплексно пунктнууд олоор эмхидхэгдэнхэй юм. Мүнөө ажахы бүхэндэ ажаһуудалай предприятинууд бии болонхой. Энэ баримта хүдөөгэй хүн зонние хангалгын хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ арга олгоно.

Тайлбарин:

Бусадшье хэдэ хэдэн областьнуудта: Московско, Свердловско, Тульска областьнуудта үндэр дүнгүүд баһал туйлагдаа. Үнгэрһэн табан жэлдэ хүдөө нютагуудта хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн хахад хубяар ехэ болоһон байна. Тосхонуудта захил абалгын комплексно пунктнууд олоор эмхидхэгдэнхэй. Республика дотор 70 мянган пункт тоологдодог. Городуудтахи ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын тусхай шэглэлтэй предприятинуудай хүсэн ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэдэг.

Хүдөө нютагуудта хангалгын түрүү арганууде бүри үргэнөөр нэбтэрүүлнэ. Жэшээнь, хүн зоной гэртэнь ерэжэ захил дүүргэдэг, захил абадаг байна.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын һалбариин хүдэлмэрилэгшэд эрхим түрүү коллективуудэй дүй дүршэлые хэрэглэн, хүдэлмэридөө они байһан дутагдалнуудые усадхахын түлөө тэмсэнэ. Ороние хүрөөхэ гол шэглэлнүүд, табан жэлэй даабаринууд тэдэнэй урда нимэ зорилго табина бшуу.

(ТАСС).

СССР—ТУРЦИ:

ҺАЙН ХҮРШЭНЭРЭЙ ГОЛ ЁҺОНУУД

60 жэлэй саада тээ, 1921 оной мартын 16-да, РСФСР Турци хоёрой хоорондо договор баталгадаһан байгаа. Тэрэ договор хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые батадгаа бэлэй. Энэ договор үе сагай шалгалтые һайнаар барижа гараа. Совет-турок харилсаануудай хүргэлтэ хоёр хүршэ гүрэнэй аша туһатай тааралдана, уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ туһа нэмэри болоно.

Урда Анатолидо бишыхан, урданай барга заншалтай, абяа анургүйхэн Сейдишехир город оршодог юм. Турциин провинциннуудай олон тоото городуудай һуурин газарнуудай дунда энэ город арба бишыха үлүүтэй жэлэй саада тээ юугээрээшье илгардаггүй байгаа. Тэрэнэй хүн зон шэнинсэ болоод ороохото бусад ургамалнуудые ургуулдаг, наранда шатаһан хадын үрэжэлгүй бэлшээринүүдтэ хони, ямаагаа адуулдаг һэн. Энэ хизаарта боксидай баян хэбтэшэнүүдые шэнжэлэн нээһэнэй, мүн экономическа ба техническэ харилсаа холбоо хүгжөөхэ тухай 1967 оной март һарада баталгадаһан совет-турок хэлсээнэй ашаар аграрна Сейдишехирэй хүби заяан үндэһөөрее шэнэлэн хубилаа. 1969 оной намар эндэ геодезистнүүд бии болоо, тиигээд хоёр жэл хахад үнгэрхэдэ, завод үндын бодоо һэн. Городой захада СССР-эй ба Турциин мэргэжэлтэдэй бодхоохон энэ завод орон доторхи түрүүшын глинозем гаргаһан байгаа. Тиигэжэ хойно хойноһоо һуурилдан, электролизно, шудхалгын үйлэдбэриин, профильно, халуугаар ба хүйтөөр дабталгын станнуудай шэнэ цехүүд ба комплекснуудые ашаглалгада тушаагдадаг байгаа бэлэй.

Сейдишехирэй алюминиин завод—Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэхи иимэ түхэлэй тоо ехэ предприяти мүн. Энэ завод нөдондо нилээд ехэ ашаг олзо, тэрэ тоодо 70 мянган тонно глинозем гадаада гаргажа худалдаһаншаа 16 миллион доллор абаа һэн. Бага бэшэ удха шанартай нэгэ ушар Турциин хэрэг ябуулга эрхилэгшэдэй һанаа сэдьхэлынь илангаяа ханаадаг: оронойнгоо элшэ хүсөөр аргагүй өхээр дуталдажа байһанһаа уламжалан, дүүрэн хүсэн соогоо хүдэлөөшьегүй һаа, алюмини гаргадаг национальна индустриин түрүүшын энэ завод ашаг олзотойгоор хүдэлдэгөө батадхан харуулжа шадаа юм. Мэргэжэлтэдэй 'һанамжын ёһоор, Сейдишехиртэхи завод үйлэдбэриингее хүсэ дам саашадань ехэ болгожо байгаа, ерээдүйн сагта гайтай уршагтайгаар хүргэхэ байна.

Эрдэм наукын ба техникын һүүлшын түйлатануудые хэрэглэжэ баригдаһан энэ тон шухаг предприяти Турциин республикада хэрэгтэй техническэ кадрнуудые бэлдэдэг ёһотойл гуламта болонхой. Совет дүй дүршэлтэй хүмүүжүүлэн һургагшадай туһаламжаар урдань таряашад ба малшад байһан хэдэн зуугаад хүнүүд эндэ хабсаргагшадай, электригүүдэй, токарьнуудай мэргэжэлтэй болоо, тон орёо оньһон механизмууд ба аппарадуудые шудалаа. Турциин 200 гаран эрхэтэд Советскэ Союзда үйлэдбэриин техническэ һуралсал гарахадаа, үнэтэ металл бүтээлгын орёо технологиудые мэдэжэ абаа юм.

Сейдишехиртэхи алюминиин завод—совет-турок харилсаа холбооной ашаар баригдаһан предприятинуудай нэгэн мүн. Хоёр ороной хоорондохи экономическа холбоо барисаанай хүгжэлтые тайлбарилха зуураа, Турциин промышленностиин, технологиин ба предприятинуудай хэрэгүүдэй талаар министр Ш. Коджатопчу Анкарада түлөөлэгдэһэн совет журналистнуудтай хөөрэлдэхэдээ иигэжэ онсолон тэмдэглээ: Искендерундэхи металлургиин комбинат, Измир шадархи нефть сэбэрлэдэг завод, Сейдишехиртэхи алюминиин завод, Бандырмадахи сернокислотно завод болон хамтаараа бүтээһэн бусад барилганууд хадаа бэе бэеэ хүндэлэлсэлгэнөө, ооһэд хоорондоо үгэеэ ойлголсолгоһоо эшэ үндэһэтэй турок-совет харилсаанай эли тодо гэршэ мүн болоно. Һайн һайхан дура зоригой байгаа һаа, социально-политическэ ондо ондоо байгуулалтатай хүршэ хоёр оронууд аша үрэтэй харилсаа холбоо амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаха байна гэжэ эдэ бүгэдэ эли тодоор батадхан харуулна. Турци СССР хоёрой хоорондо улам бэхижэжэ байгаа холбоо барисаан хоёр орондо аша туһа саашадаашье хүргэжэ байха, бүгэдэ нинтын эб найрамдал бэхижүүлэх хэрэгтэ болохотой нүлөө үзүүлхэ гэжэ Коджатопчу мэдүүлээ.

Совет-турок харилсаан худалдаа наймаанай талааршье бага бэшэ амжалтатайгаар эрхилэгдэнэ. Турциин гадаада гаргадаг заншалта эд хэрэгсэлнүүдэй—ноохоной, изюмэй, цитрусова, һамар-фундугай, малай, тэрэшэлэн зарим нэгэн промышленна эд бараанай орондо—СССР Турциин наймаасалдагшадые металл болбосоруулдаг станогуудаар, ашагта малтамалай, харгы замай техникээр, промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудта хэрэглэдэхэ комплектнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг байна.

Эхилээд байһан энэ жэл соёл культурын талаар совет-турок холбоо барисаанда ехэ тааруу зохид жэл болоо. Анкарагай оперо, баледэй гүрэнэй театр Чайковскийн «Хүн шубуута нуур» гэжэ балет туруушынхээ табижа, харагшадаа баярлуулаа. Энэ зуужэ хөдөө соёл ба турок искусствын мастернуудай зохёохы шэнжэтэй хани нухэсэлэй амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанай үшөө нэгэ жэшээ, мүн Турциин соёлой ажабайдалда эли бодо үйлэ хэрэг болоо бшуу. Баледые зужэглэн табигша режиссёр Э. Суналай хэлэһэнэй ёһоор, совет хореографуудай, балетмейстернүүд ба хүгжэмшэдэй хэһэн эршэмтэй шанга, зоригжолтой худэлмэри эли тодоор харагдама үрэ дүнтэй байба.

Мүнөө үеын совет уран зурагай зохёолнуудай выставкэ Анкарада ехэ амжалтатайгаар үнгэрее. Соёлой холбоо барисаанай эстафетые Ехэ театрай баледэй бүлэг артистнар, ССР Союзай гүрэнэй академическэ симфоническа оркестр һаяын сагта үргэлжэлүүлхэ юм. Өөһэдынгее ээлжэндэ Анкарагай баледэй гол солистнууд СССР-тэ айлшалха, харин Турциин кинематографистнууд Советскэ Союзда болохо ооһэдынгее ороной фильмүүдэй фестивальда хабаадалсаха байна.

Партийн XXVI съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Манай хүршэ Турцитай һайн һайхан харилсаануудые саашадаашье хүгжөөхөөр бэлэмди...» Өөрынгее бэлэн байһые Советүүдэй орон тодорхой ажал хэрэгүүдээрээ, совет-турок харилсаа холбоое бэхижүүлэх хэрэгтэ оруулдаг бүтэмжэтэй һайн хубитаараа батадхана.

В. КУДЕЛИН,
ТАСС-ай корр.

Анкара.

БОЛЗОРЬООНЬ УРИД

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын предприятинууд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэгдэн юм. Тиимэ предприятинуудай тоодо Хяагтын, Зэдын, Кяхтэнэй, Хурамхаанай районуудай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат, коллективүүд, жэшээлхэдэ, 100 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгүүдээр республикын Алтан зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын, мүн түс һалбариин профсоюзай обкомой дамжуулан Улаан тугта хүртэнэн байна юм.

КПСС-эй XXVI съездые нэрлэгдэ солотойгоор угтахын хүсэлдэлэрһэн бүгэдэ арадай хэрэгсэлис мүрысөөндэ олон коллективүүд оролсоод, ажалдаа горитой амжалтануудые хүрэгдэһэн байна. «Телерадиотехника», «Бурятхимчистка», «Бурятшвейбыт» нэгэ-нэгүүдэй предприятинуудай, Тэмбайкалин районно үйлэдбэриин, Баргажанай районо-ной КБО-гой, мүн Сотниковой нэрэмжэтэй үйлэдбэриин коллективүүд байгша онойнгоо үр дүнгүй хоёр һарын түсэбые болзорһоонь урид хүргэбэ.

Манай корр.

ҮЙДРЬЕЛТЭ

II.

РКП(б)-гэй X съездын баталан абаһан бүхы документнүүд — национальна асуудал тухай, «Коммунис Интернационал тухай» тогтоолнууд, партийна байгуулалтын, мүн арми болон агитационно-пропагандистска худэлмэриие шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалнуудаар абтаһан шиидхэбэринүүд дотор Ленинэй оюун ухаан содол, үзэл суртал гүнзэгыгөөр нэбтэрһэн байгаа. Съездын гол документдэ —эдеэ хоол хубаарилгые болото налог татабарнар һэлгэхэ тухай тогтоолдо Ленинэй оюун ухаан бодол гүйсэд дүүрэнээр харуулагдаа һэн.

Социалис байгуулалтын гол шухала асуудалнуудһаа партиин ленинскэ олонхиин анхаралые һамааруулха талаар оппортунистнуудай съездын урда тээ гаргаһан һэдэлгэнүүд буруу һүрэһэн юм. Профсоюзууд тухай хөөрэлдөөн Ленинэй ехэ хүсые, сагые һалгааһан байгаа. Гэбэшье энэ хөөрэлдөөндэ хабаадахадаа, үе сагайнгаа гол асуудалнуудые —орон доторхи экономическа ба политическэ кризисые гаталан дабаха тухай, хото худөөгэй хоорондохи холбоое бэхижүүлхэ тухай асуудалнуудые анхаралһаа алдаггүй һэн.

Тэрэ үедэхи Ленинэй ажал ябуулгые, тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдые, статьянуудые, бэшэгүүдые, тэмдэглэлнүүдые уншахадаа, ямар ехээр, эршэмтэйгээр худэлдэг байһыень ойлгоношь.

Тиихэдэ социализм байгуулжа эхилхэ программа партида бии байһан юм. Зүгөөр тэрэниие тододхохо, үе сагай онсо шэнжэнүүдтэ тааруулха, бодото хэрэгые эгээл түргөөр, зүбөөр шиидхэхэ гол зорилго олохо хэрэгтэй һэн. Юуньһээ эхилэлтэйб, яажа эхилэлтэй гээшэб? — гэһэн асуудалнуудта харюусаха хэрэгтэй бэлэй.

Үгытэй таряашадтай хөөрэлдөөнүүдһээ, «Беднота» газэтэдэ эдэнэй эльгээһэн бэшэгүүдһээ ойлгоходо, ушар байдалые шэнжэлхэ, зүбөөр сэгнэхэ гээшэ тон шухала һэн. Бүхы юумэ худөө нютаһаа, ороохо болон түүхэй эд үгэдэг таряашанай ажахые һайжаруулгаһаа эхилхэ шухала гэһэн тобшолол Ленинин хэһэн байгаа. Зүгөөр эдеэ хоолой политикые хубилганагүй, энээниие бэелүүлжэ болохогүй байба. Тиимэһээ эдеэ хоол хубаарилгые налогоор һэлгэхэ шухала байһан тухай хоёрдохи тобшолол хэгдээ һэн.

Продукциин нэгэ хубие таряашанай налог болгожо гүрэндэ үгэхэдэ, харин нүгөөдэ хубиньь эд бараагаар һэлгэхэдэнь, «социалис обществын үнэхөөрөөшье яһала һайн экономическа үндэһэ һуури тогтоохо аргатай» байнаби гэжэ Ленин тоолодог бэлэй. **(44-дахи том, 48-дахи хуул.).**

Иигэжэ экономическа шэнэ политика —НЭП — мүндэлөө һэн. РКП(б)-гэй X съездын баталһан, партиин бэелүүлжэ эхилһэн энэ политика социалис байгуулалтада таряашадые элсүүлэн хабаадуулхадань, худэлмэришэн ангитай тэрэнэй харилсаае һайжаруулхадань, эдэнэй холбоое үргэдхэн бэхижүүлхэдэнь тушалба. НЭП, ороноо индустрижүүлгэ, худөө ажахые коллективизацилга, соёлой хубисхал, национальна асуудалые зүбөөр шиидхэлгэ—эдэ бүгэдэ хүгжэлтэ түгэс социализм тээшэ, үзэл сурталнуудые, КПСС-эй XXVI съездын заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлгын һүлдэ тэмдэг доро үнгэрхэ мүнөөнэй арбан нэгэдэхи табан жэл тээшэ замда совет арадай туйлаһан амжалтануудай шатануудые болоно.

* * *

Ленинскэ партиин съезднүүд өөр өөрын намтартай, өөр өөрын түүхэтэй юм.

Партиин X съезд 60 жэлэй урда тээ болоһон байгаа. гэбэшье тэрэнэй олохон үзэл сурталнууд мүнөөнэй үйлэ хэрэгүүдтэ хабаатай байна, тэдэ бидэнэртэ, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аха дүү арадуудта ашатай туһатай, тэдэ мүнөөнэй капиталис байдалда байһан пролетариадай партинуудта ашатай, туһатай.

РКП(б)-гэй X съезд дээрэ найруулагдаһан үзэл сурталнуудай, тэрэнэй абаһан шиидхэбэринүүдэй, тэрэнэй хараа шэглэлэй зуб байһаниинь, удха шанарынь бодото ажабайдалаар гэршэлэгдэнхэй.

В. ПОНОМАРЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Репортаж

КОММУНИС АЖАЛАЙ ЦЕХТЭ

«Бурятбыттрикотаж» нэгэдэлэй гол предприятиин хоёр дабхар корпусууд ербылдэнэ. Газаань арин сэбэр даа: оборолгодоһон бог шорой гэхэ гү, али сомогдоһон түмэр түдэгэ, түлеэ залһанда адлирхуу юумэн гэжэ огто үгы. Эндэ ажалладаг хүнүүд гурим журамда дуратай гэжэ абаһаар лэ тухайлхаар. Тэндэхи нэгэ байшангайнь үүдые татажа ороходомнай, киноэкран дээрэ харагдажа байһан мэтээр саг зуура олон станогууд, тэдэ станогуудайнь саанахи хүнүүд харагдаадхиба.

«Сайн байна, айлшад! Орыт наашаа!» — гэжэ халаанай мастер, түс нэгэдэлэй партийна организацийн секретарь Валентина Иосифовна Медведева биднییие уриба. Тиигээдшье ажал хэрэг тухай хөөрэлдөөн эхилшэлэй.

Бидэнэр Улаан-Удын фабрикын хубсаһа нэхэдэг цех соо оробобди. Автомат станогуудта углагдаһан булсуутаһан ээрсэгүүдһээ ноохон утаһан һубигда һубигдаһаар хубсаһанай зүйлнүүдые зохидмоноор оньһонууд нэхэбэшье, тас-няс гээд, тээгэлдээд зогсошодог байха юм. Иимэ ушарай тохёолдохогүйн тула тэрэ автомат оньһонуудые хинаншалгажа байдаг хүнүүд — нэхэгшэд станок бүхэниие хёрхо нариналр ажаглан харана. Тэдэнэр станогуудайнгаа «абари зангыс» һайн мэдэдэг болонхой. Тиимэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Ажалай Алдар Солын III шатын орденто, коммунистка Валентина Егоровна Климентьева эндэ гушан нэгэдэхи жэлдэ ажаллана.

—Эндэ ажаллахаяа түрүүшыхээ ерэхэдэм ороидоол хоёр-гурбан хуушан, гарай станок байгаа һэн. Цехэй иимэ үргэн салуу корпусууд гэжэ байгаагүй. Энээниие бидэ өөдэдөө бодхоогоо зомди, — гэжэ ажалай ветеран һанан дурсаад абана. Тэрэнэй станок дээрэ «һурган хүмүүжүүлэгшэ» гэжэ бэшэлгэтэй улаан тугхан намилзана.

Тус цех соо шударгы бэрхэ, габшагай ажалаараа суурхагшад олон юм. Евдокия Николаевна Попова, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Галина Куприяновна Пыкина, Людмила Сергеевна Лобанчук, Улаан-Удын городской Соведэй депутат Клара Борисовна Имыгинова, Валентина Григорьевна Пискунова болон бусад тэдэнэй тоодо оролсохол ёһоороо оролсоно. Жэшээлхэдэ, нэхэгшэ Евдокия Николаевна Попова, социалис мүрысөөндэ оролсоод, үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэжэ амжаһан байна. Тиихэдэ ажалай ветеран коммунистка В. Е. Климентьева арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые тэбхэр дүрбэн жэл соо дүүргэнэн намтартай.

Тус цехэй коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараа юм: дүрбэдэхи кварталаи дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ шалгаржа, республикын Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын, профсоюзай тус һалбариин обкомой дамжуулан улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэнэн. Тиихэдэ тус цехтэ 1979 ондо «Коммунис ажалай цех» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон, тэрэ нэрэ зэргээ мүнөөшье дээрэ үргэжэ ябадаг. Үнгэрэгшэ 1980 ондо тус цехэй ажалай бүтээсэ 4,6 процентээр дээшэлнэн байна. Олонхи нэхэгшэд үйлэдбэрилнэн продукциие шанараи өөрын тэмдэгтэйгээр тушаана, шэнэ оньһон техникэшье үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

— Ажалаа һайнаар эмхидхэхэ асуудалда горитой анхарал хандуулнабди, — гээд халаанай мастер хэлэжэ байгаа һэн.

Джемпернүүд, юбкэнүүд, жакедүүд, рейтузануудд, пуловернүүд, спортивна костюмууд «Бурятбыттрикотаж» нэгэдэлэй гол предприятиин цехүүд соо нэхэгдэн өёгдоод, худалдаа наймаанда эльгээгдэнэ.

—Мүнөө хүн зомнай хубсаһа хунарта ехэ эрилтэтэйгээр хандадаг болонхой. Ушар тиимэһээ тэдэнэй үдэр бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые һайнаар хангахын тула КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилготойоди, —гэжэ тус нэгэдэлэй ахамад инженер Людмила Васильевна Шульгина хөөрэнэ.

...Нэхэлгын цехэй станогууд нэгэ жэгдэхэнээр эршэтэ ажалай хүгжэм эзэлүүлнэ. Эдэ станогуудай саана ажаллажа байһан уран гарта эхэнэриүүдэй нэхэһэн элдэб хубсаһан наймаанда гаража, хүн зоной эрилтэнүүдые хангана бшуу.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ зорюулан абаһан социалис уялгануудаа энэ цехэй коллектив амжалтатайгаар дүүргэжэ, байгша оной 2,5 һарынгаа түсэбые 3 удэрөөр урид дүүргээ. Ажалайнь энэ амжалта түрэл партиимнай XXVI съездын табиһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ тэдэнэй оруулһан хубита мүн болоно.

С. ОЧИРОВ.

ХИЛЫН САААНАҺАА

ТАСС АПН

БАРУУН ГЕРМАНИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

БОНН. ГКП-гэй правленниин президиумэй заседани Дюссельдорфдо боложо, КПСС-эй XXVI съездэй Баруун Германиин коммунистнуудай делегацийн хаһаадаһан тухай мэдээсэл соносоо. Энээнтэй дашарамдуулан, ГКП-гэй Правленниин президиум тусхай мэдүүлгэ тунхаглаа. Тэрэнэй доторнь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: КПСС-эй XXVI съезд дэлхэйн удха шанартай баинна. Сэрэгэй аюул бага болгохо зорилгоор Советскэ Союзай орууллаһан шэнэ дурадхалнууд бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ хариюсана. Эдэнь ГКП-гэй арад зонон үндэлэн аша туһада мүн лэ бүрин хариюсана. ГКП-гэй һанамжын ёһоор, СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүд буу зэбсэгүүдые хуряалгын талаар зохихо ябуулга хэхэ, ядерна ракетэнүүдые саашадаа үлэдбэрилгэ ба тараан тодхолго дары зогсоохо зорилготой.

Бидэнэр, Баруун Германиин коммунистнууд, Европодо ракетно-ядерна зэбсэг тараан тодхолго хойшолуулха тухай, тэрэниие хизаарлаха ба хорлохо асуудалаар саашадаа хөөрэлдөө хэхэ тухай совет дурадхал бурууша-аһан хараа бодолоо хубилгахыень ФРГ-гэй правительствые дахинаа уряалнабди.

США ГАНСААРАН ҮЛЭБЭ

ЖЕНЕВЭ. Хүнэй эрхэ хамгаалха ООН-ой комисси Сальвадорто хүнэй эрхэнүүд ба гол сүлөөнүүдэй бүдүүлигээр хаһагдажа байһантай дашарамдуулан, ехээр һанаата болодогоо элирхэйлһэн шиидхэбэри гаргаа.

Иимэ документ баталхын урда тээ хоёр үдэрэй туршада дискусси боложо, олон ороной, уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хархис хунтын, тэрээндэ алба хэдэг бүлэглэлнүүдэй зүгһөө Сальвадорой демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү мүрдэлгэ, хюдалгын хэгдэжэ байһые элишэлээ. Сальвадорой дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай убайгүй бүдүүлигээр хамааржа, алуурша хунтада сэрэгэй ба мүнгэн туһаламжа үзүүлжэ байһые комиссийн заседаниннуудээрэ буруушаан шүүмжэлбэ. Гэхэтэй хамта, сальвадор арэд өөрынгөө ерээдүйн байдалые өөрөө тодорхойлхо эрхэтэй гэжэ шиидхэбэри дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Сальвадорто алалга хюдалгануудые хэдэг, хүнүүдые хулгайлдаг, хүнэй эрхэ болон сүлөөнүүдые бүдүүлигээр хаһадаг бусад аашануудые мүрдэхэ, комиссийн удаадахи суглаан дээрэ, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сесси дээрэ элидхэхэ тусхай түлөөлэгшые томилхо гэжэ комисси шиидхэбэ.

Хүнэй эрхэ хамгаалха ООН-ой комиссийн гэшүүдэй тон олонхинь тус шиидхэбэриие һайшаажа дуугаа үгөө. Дурсагдаһан документые дэмжэхэеэ арсаһан Холбоото Штадууд ори гансааран үлэбэ.

Р. РЕЙГАНЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ВАШИНГТОН. США-гай президент Р. Рейган Эй-би-си гэдэг телевизионно компаниин корреспондентдэ интервью үгэхэдөө, ДРА-да эсэргүү зэбсэгтэ түримхэй ябуулга Пакистанаи газар дээрэһээ США хэдэг гэжэ үнэндөө, мэдэрбэ. Афган үймөөшэдтэ американ сэрэгэй туһаламжа саашадаа үзүүлэгдэхэ гү гэһэн асуудалда президент хариюсахадаа, «үзүүлэгдэхэ, зэбсэгүүдые үгэхэбди» гэбэ.

Энэ мэдүүлгые шэнжэлхэ зуураа, Эй-би-си иигэжэ тэмдэглэнэ: Афганистан худар американ буу зэбсэгүүдые эльгээдэг тухайдаа Сагаан байшан сэхэ мэдэрбэ.

«Нью-Йорк Таймсай» тэмдэглэһэнэй ёһоор, президент Картерай дуугай байбал дээрэ гэжэ тоолодог юумые президент Рейган мүнөө лаблан баталба. «Картерай захиргаанай үедэ афган үймөөшэдые хангаха буу зэбсэгүүдые Пакистанаар дамжуулан, США-һаа нюусаар эльгээгдэдэг байһан юм» гэжэ мэдээсэбэ.

ВАШИНГТОНДО Г.-Д. ГЕНШЕРЭЙ ХЭҺЭН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ТУШАА

БОНН. ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Д. Геншерэй албанай хэрэгээр США ошоод ерэһэнэй дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, «Нойе Рейн-Цайтунг» газетэ иигэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ: «Бонн ба Вашингтон юрэнхы дээрэнь үгээ ойлголсоо. Рейганэй захиргаан шахардуулгүйдалай һуларалга үргэлжэлүүлхые буруушаагаагүйшье һаа, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн тухеэрһэнэй үндэһөөр, хүсэ хэрэглэхэ хараа бодол баримталан, тиимэ политика бэелүүлхээр бэлэн байха янзатай» гэжэ тус газетэ бэшэнэ. Сальвадор тушаа хэлэбэл, Вашингтондо «гадаадын ямаршье үүсхэл хэрэггүй» гэжэ, тэрэшэлэн Сальвадор тушаа США-гай баримталдаг политикада эсэргүү эрид буруушаалнуудай улам шангаар дуулдадаг болоод байһан Баруун Европыншье һанамжанууледые дуулаха дурагүйбди гэжэ Америкын захиргаан һануулоа. Гэхэ зуура, ФРГ ба США-гай хоорондын тон арсалдаатай асуудал —НАТО-гай оборонно хүсэндэ нэмээгдэхэ хубита тушаа хараа бодолой алгасалда хабаатай асуудал Геншерэй хөөрэлдөөнүүдтэ оройдоо оруулагдаагүй юм ха. ФРГ-гэй оборонын министрэй албанай хэрэгээр Вашингтон ошотор тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэ хойшолуулагдаһан байна, тэдэ тихэдэшье американецуудтай үгэсэ ойлголсожо хэр шадагдаха ааб даа гэжэ тус газетэ ажаглана.

АРСАЛДААНУУД ҮЛЭНХЭЙ

ОТТАВА. США-гай президент Рейганэй албанай хэрэгээр Канада ошожо, премьер-министр П. Трюдотой хэһэн хөөрэлдөөнүүдынь дүүрээ.

Удаа тээнь Канадын парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ, президент иигэжэ мэдүүлээ: США-гай ба Канадын хоорондо «хоёр талын нягта харилсаан» тогтонхой. Хойто Америкые агаарай добтолгоһоо хамгаалха нэгэдхэмэл командовани тухай (НОРАД) хэлсээнэй болзор һунааһан протоколдо гар табигдаа гэжэ соносхобо. Энэнь, үнэндөө, Канадын зэбсэгтэ хүсэнүүдые американ генералнуудай хиналта доро оруулһан болоно. Дурсагдаһан хэлсээе Канадын олониитэ эрид буруушаана.

Тэхэ зуура США ба Канада «бүхы асуудалнуудаар адли һанал бодолтой байна гэхын аргагүй» арсалдаатай асуудалнуудай бии байһые хэзээшье нюуданггүйбди» гэжэ тэмдэглээ. Премьер-министр П. Трюдо пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хэдэн асуудалнуудаар, тусхайлан дурдабал, Сальвадор тушаа США-гай баримталдаг политика, загаһа барилга тухай урда тээнь Канадатай баталгадаһан хэлсээнһээ Сагаан байшангай арсаһан тухай дурдаа. Хэдэн олон асуудалнуудаар США-гай ба Канадын хоорондо зүришэлдөөнүүдэй бии байһые Канадын оа Америкын хэблэлэй шэнжэлгэнүүд гэршэлнэ.

Рейганэй албанай хэрэгээр ерээд байха үеэрнь Канадын нинслэл хотын ба ороной бусад олон городуудай үйлсэнүүдтэ «Рейган, гэртээ ариагты!», «США-гай империализм үгы болог!», «Үшөө нэгэ дэншэгшэһээ бурхан хамгаалаг лэ!» гэһэн үрянануудтай, Америкэдэ эсэргүү хүсэтэ жагсаалнууд болоһон байна.

Пловдивтохи бэшэдэг машинчануудай завод — Болгариин залуу предприятинуудай нэгэн. Техникын үндэр эрилтэнүүдтэ харюусамаар түхеэрэгдэһэн энэ заводто бүтээгдэһэн «Марина-41» түхэлэй портативна болон электрын хүсөөр хүдэлдэг машинчануд орон дотороо, мүн хилын саана суурхадаг юм.

БТА—ТАСС-ай фото.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮНҮҮД

Амарагшадые анхаралаар хүреэлэгшэд

Жэлэй алишье сагта үзэсхэлэн гоё байгааляараа холо ойгуур суурхаһан Аршаан курортдо амарха дуратайшуулай тоо жэлһээ жэлдэ олошордог гээшэ. Эды олон амарагшадай хэрэглэмжэ таһалгаряагүй хангажа байхаар табигдаһан тэндэхи байшангай худэлмэрилэгшэдэй даалгагдаһан энэ ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа байдагынь һайшаалтай юм. Эдэнэрэй дунда уран гартай оёдолшод, сабхишад, үһэ заһагшад, фотографууд болон бусад эрхим ажалайншгаа түлөө эндэ амарагшадай, мүн тосхонойнгоо, хүршэ — «Восточные Саяны» колхозой гэшүүдэй зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэжэ байдаг болонхой.

— Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг манай коллектив харюусалгатай уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын хойноһоо оролдодог гээшэ. Үнгэрэн табан жэлэй туршада ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэбтэ даабаряа гушаад мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ һэмди. Мүнөө эхилээд байгаа арбан нэгэдэхи табан жэлдэшье ажалдаа амжалтатай, ажалшадай дунда худэтэй байха зорилгоёо үнэн сохэор дүүргэхэ хараа шүглэлтэйгээр ажалаа эмхидэхэйбди, — гэжэ түс байшангые даагша В. С. Хоборков хөөрэнэ.

Нээрээшье, түс байшанда өөрынгөө ажалые табан хүргандаал адли мэдэхэ болоһон ажалан түрүүшүүл олон юм. Жэшээнь, уран гартай оёдолшон Х. С. Хандакова нютагайнгаа улад зоной дунда худэтэй. Аршаан курортдо ойро зуурахана амархаар ерэгшэдэй зүгһоо халуун зүрхэнэй баяр баясхаланда хүртэжэ байдаг юм.

Харла Содномовна ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг байшанда худэлжэ эхилһэн эгээл үтүрүүшын үдэрһөө хойшо уран гартай оёдолшон байһанаа харуулжа шадаһан. Мүнөө тэрэнэй энгэртэ хэдэн табан жэлдэ илагшын үнэтэ значогууд, «РСФСР-эй отличник» гэһэн тэмдэгүүд яларна. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн нүхэр Хандакова Аршаан тосхонойнгоо ажалшадай дунда ябуулагдадаг нинтын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ арадай депутадуудай Аршаанай сельскэ Советэй депутадаар, тосхонойнгоо эхэнэрнүүдэй советэй гэшүүнээр һунгагдаһан байна. Эрхим оёдолшон табан жэлэйнгээ түсэбые 3 мянган түхэригоор үлүүлһэн. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр оёдолшодой дунда районой чемпионой нэрэ зоргэдэ хүртэһэн байна.

Байшангай коммунистнуудай партийна бүлэгэй секретарэар фотограф В. Е. Королев һунгагданхай. Тэрэ сэрэгэй алба дүүргэһэнэй удаа Аршаан тосхоной энэ оаншанда фотографоор ерэжэ худэлһэн. Тиихэдээ курортдо амарагшад хүн бүхэнэй зүгһөө баяр баясхаланда хүртэжэ ябадагынь һайшаалтай юм. Залуу коммунист коллективэйнгээ дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулламжын худэлмэри хирэ-хирэ болбод үнгэргэжэ байдаг юм. Тэрэ өөрынгөө хубинн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь һараар урид дүүргээ.

Би Улаан-Үдэ хотын «Красный путь» гэжэ нэрэтэй артельдэ парикмахераар худэлжэ эхилээ һэм. Тэрэ сагһаа хойшо эрэшүүлэй үнэ заһаха худэлмэридөө дадажа, мүнөө болотор ажаллаһан зандааб, — гэжэ байшангай үнинэй худэлмэрилэгшэдэй нэгэн Т. И. Глухих хөөрэнэ.

Гушаад жэлэй туршада эрэшүүлэй үнэ заһадаг мастераар худэлжэ ябаһан Тамара Ивановна тэдэнэй зүгһөө холодоо магтаалда хүртэжэ ябана. Мүнөө тэрэнэй үбсүүн дээрэ «РСФСР-эй отличник» гэһэн хоёр тэмдэг болон бусад шагналнууд ялардаг.

Ажалшадай зүгһөө хубсаһа хунар һэльбэн заһабарилгада, мүн шэнэ хубсаһанда захилнуудые абадаг Г. И. Цуканова өөрынгөө коллективэй нэрэ солые дээрэ үргэлсэн, ажалшан бүхэнэй захил саг соонь дүүргэлсэхын хойноһоо эрмэлэдэг юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг байшангай худэлмэрилэгшэд — Г. И. Цуканова, Х. С. Хандакова, Т. И. Глухих гэгшэдые байшангай партийна бүлэгэй секретарэар В. Е. Королев газетын һонинтой таниилсуулжа байна.

Авторай фото.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИДА

Елань тосхондо шэнэ һургуулиин байшан ашаглалгада тушаагдажа, нютагай хүн зондо, худөөгэй үхибүүдтэ ёһотойл һайндэр болобо. Шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангадаһан һаруул томо кабинедүүдтэ, спортивна томо залда, столоводо, фотолабораторидо оромо харахадаа, хүүгэдые һургаһан хүмүүжүүлхэдэ гүйсэд эрхэ байдал тогтоогдонхой гэжэ ойлгомоор байгаа бэлэй.

Һайн һайхан ёһо заншалай гуримаар хүн зон олоороо сугларжа, колхозой түрүүлэгшэ В. Е. Вахрунов шэнэ һургуулиин үүдэндэ татагдаһан улаан лентэ хайшалба. Шэнэ һургуулиин нээгдэһэнтэй дашарамдуулан үнгэргэгдэһэн митингые һургуулиин директор И. Ф. Истомин нээжэ, барилгашадта, ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ баяр баясхалан хүргэһэн, һурагшад ямаршье сагта түрэл колхоздоо туһаламжа үзүүлхээр бэлэн гэжэ мэдүүлһэн байна. Удаань нүхэр В. Е. Вахрунов, колхозой парткомой секретарь Р. Г. Новокрещенных, сельсоведэй түрүүлэгшэ А. И. Маковеева, үнинэй багша М. С. Фёдорова гэгшэд һурагшадые, нютагай хүн зониие амаршалаа. Һурагшадай зүгһөө һургуулиин комсомолой комитедэй секретарь Вера Захарова үгэ хэлээ.

Шэнэ һургуули соо болоһон түрүүшын хэшээл Коммунис партиин түүхэдэ зорюулагдаа.

Ә. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй район.

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаһан энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын горпромторгын № 26 магазинай наймаалагша Надежда Пурбуевна Дабаевае харанат. Мэргэжэлээ түгэс шудаһаа, урин зантай эжэ басаган республикын нинслэл хотын Солнечная үйлсэдэ оршодог гуталай магазинда хэдэн жэлэй туршада худэлхэ зуураа, коллектив соогоо хүндэтэй болонхой. Тинмэл хадань нүхэр Н. П. Дабаевае Октябрьска районой коммунистнуудаа областной партийна XXXI конференциин делегадаар һунгаһан байха.

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, магазинай коллектив муу бэшэ үрэ дүн туйлаа юм. Эдэ үдэрнүүдтэшье коллектив үндэр уялга абаад, хүн зониие хангаха талаар хэшээл оролдолгоёо гаргаһан худэлжэ байнхай.

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ЭРХИМЛЭГШЭ

Ажалша коллективүүдэй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ З. Ш. Мунконова «Районой эрхим наймаалагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Нээрээшье үнинэй коммунистын, дүй дүршэл ехэтэй наймаалагшын ажалай амжалтанууд горитой юм. Тодорхойлбол, тэрэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые 133 процентээр, үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые 121 процентээр дүүргэһэн алдартай. Мүнөөшье түсэбтэ шэнэ табан жэлэй богоһо алхаад, урдаа шэнэ зорилгонуудые табиһан наймаалагшын ажал хэрэгүүд урагшатай.

Жахана, Харгана гэһэн газарта байрладаг малшадта саг үргэлжэ хүрэжэ, «Коммунизм» колхозой 2-дохи бригадынхидые, нютагайнгаашье хүн зониие хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоолоор хангадаг.

Ажалай ветеран Зоя Шойсороновна шэнги оролдосотой нарин ажал худэлмэри бусад наймаалагшадта үльгэр жэшээ болоно.

О. БАЛДАНОВА.

Ахын район.

ТОЛЛОГДОБО

Зүүн Сибириин пароходствын ОРС-ын коллектив Сэлэнгэ мүрэнэй баруун бэдэ эдеэ хоолой магазинай шэнэ байшан ашаглалгада үгэбэ.

Шэнээр толлогдоһон байшанда түбхиннэнэн манай наймаалагшад ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха түсэбтэ даабариа үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой.

Д. БАЛДАНОВ.

АРИГ СЭБЭРЭЙ ТҮЛӨӨ

Районой «Вперёд» газетын хуудаһинуудта «Элүүр энхын түлөө» гэһэн статьягай толилогдожо, ариг сэбэр байдал сахиха талаар асуудал дахинаа харагдажа үзэгдөөд, райгүйсэдкомой түлөөлэгшэд тодорхой хэмжээнүүдые табиһан юм.

Санэпидстанциин худэлмэрилэгшэд тусхай шалгалтаар ябихадаа, Шэнэ-Бэрээнэй автозаһабарилгын заводто, Онохойн модоной комбинадта ариг сэбэрэй үдэрнүүдые үнэгэрэгдэһые онсо тэмдэглэбэ. Һуурин гэрнүүд, хамтын байранууд болон хүүгэдэй саадуудай байра байдал тушаа һайшаалай үгэнүүд хэлэгдэнэн, эрхим сэгнэлтэнүүд табигдаһан байна. Энэ хадаа предприятинуудай түлөөлэгшэдэй анхарал хандуулжа, оролдолго гаргаһанай үрэ дүн мүн.

Л. ВИЛЬМОВА.

Загарайн район.

ТАБАН ТОО ХЭН ТААГААБ?

Үнгэрөөд байһан арбадахи табан жэлэй туршада Эхэ орон соогуурнай «Спортлотогой» хахад миллион карточка тараагдаһан байна. Эдэ карточкануудта туданан дүрбэн гү, алн табан, үгы-шье һаа, гурбан номер таажа, аза талаанга туриалгүй хүниие олохонь бэрхэтэй ха.

Байгша ондо үнгэргэгдөөд байһан наймадахи тиражан дун хаража үзэхэдэ, хоёр хүн аза талаанга байшео. Тэдэнэй нэгэн — үйлэдбэриин һуралсалай комбинадай худэлмэришэн табан номер тааходаа, 3075 түхэриг шүүһэн байба. Хоёрдохинь 49-һөө 6-ыень таяха «Спортлотогой». «АА» серитэй 04673062 номертой бкледдээрээ табан номер таанаһан аад. «Спортлотогой» управленидэ ерэдэггүйнь гайхалтай. Шүүбэриин эзэнэй 1981 оной апрелиин 4 болотор ерээгүй һаань, мүнгэниинь саашадаа түлэгдэхэгүй гэжэ һануулаа.

О. КОЛЫШЛЕВА.

БАГШАНАРАЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЭЭ

Улаан-Удын Железнодорожно районой һургуулинуудай түлөөлэгшэд республикын бусад һургуулинуудай багшанартай, хүмүүжүүлэгшэдтэй түрүү дүй дүршэлөө андалдахын тула тусхай стенднүүдые бэлдэһэн юм. Эдэ стенднүүдынь мүнөө Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институтда жэрылгэн табигданхай.

Һуралсал - хүмүүжүүлгынгээ худэлмэридэ эдэ коллективүүдэй хэр эзэргэ амжалтануудые туйлажа байһан тухайнь фото-зурагууд, тобшо мэдээсэлнүүд гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, хотын 42-дохи һургуулида һурагшадые коммунис ёһоор ажаһуулаар, ажаллахаар һургахын тула элдэб янзын онол арганууд хэрэглэгдэдэг. Багшанарай шадабарие элирүүлхын тула нээмэл хэшээлнүүдэй ямар аргаар үнгэргэгдэдэг тухай тобшо тэдыгээр хөөрэгдэнхэй. 1953 ондо тус һургуули дүүргэһэн, мүнөө генерал - лейтенант М. П. Бурлаковтай, ФРГ, ГДР гүрэнүүдээр айлшаллаһан А. С. Карповтай уулзалга, локомотив-вагон заһабарилгын заводто айлшалалга гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд үхибүүдэй ухаанда мартагдашагүйгөөр хадуугданхай.

Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын ба хизаар ороноо шэнжэлгын худэлмэри 13-дахи, 10-дахи һургуулинуудта илангаяа аша үрэтэйгөөр ябуулагдадаг. 35-дахи һургуулиинхид хотын һургуулинуудай дунда үнгэргэгдэдэг ниитэ хэмжээ ябуулгануудай үедэ оло дахин түрүү һуринуудай нэгые эзэлһэн юм. Жэшээлхэдэ, эдир пианистнуудай конкурсдо, химеэр үнгэргэдэһэн олимпиадын, сэсэгүүдэй выставкын дүнгөөр эдэнэр түрүү һуурида гаража амжаһан. Эндэхи спортсменүүд шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ, хотын эдир футболистнуудай дунда хэдэ дахин шалгарһан юм.

Бүхы һургуулинуудай һурагшад эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадалсадаг. 46-дахи һургуулиинхид «Амгалан байдалай түлөө» гэһэн митинг үнгэргэжэ, һургуулида дүтэ ажаһуудаг 11 мянган хүнэй гар табилгатай үрэал баталан абаһан, эб найрамдалай жасада 404 түхэриг оруулһан байна.

«Һурагшадые түрүү үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхын тула һуралсалай ба классһаа гадуур худэлмэриин харилсаа холбоое бахижүүлгэ» гэһэн гаршаг тай стенднээ 6-дахи интернат һргуулиин багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй зохёохы худэлмэриин онсо шэнжэ тухай мэдэжэ абанабди. «Залуу худэлмэришэн бүхэндэ — дунда эрдэм» гэһэн үрэа доро худэлмэришэн-залуушуулай 8-дахи һургуули худэлдэг юм. Гурбан ондоо үедэ энэ һургуули дүүргэжэ, үргэн орон соогуураа тараһан хүнүүд сугларжа, сэдьхэлэй дулаан хөөрэлдөө ябуулаа. Тэдэнэй дунда Магадан хотодо областной газетын редактораар худэлдэг В. И. Кликунов, авиазаводой инженер-конструктор Л. К. Шимкина, соёлой институт дүүргэһэн А. В. Дугарова гэгшэд оролсоно. Республикын 1-дэхи интернат һургуулиинхид «Байлдаан, туулалнуудта Эхэ ороноо хамгаалаһан» гэһэн стенд соогоо яраад орондомнай бурядаг дэжэ, дайшалхы фронт эмгэгдэһэн дивизи, тэрэнэй ветерануудтай уулзаһан түүхэ бэшэнхэй. Урэанда үнгэргэдэһэн иимэ уулзалгада оромнай олон ондоо хото һуринуудаа 59 хүн ерэһэн юм.

А. П. Гайдарай нэрэмжэтэй пионернүүдэй байшанда эдэ шүүл уран һайханай харамда хабаадалсадаг, эндэ лигтэйшүүлые элирүүлхын тула ехэ анхарал хандуулдаг.

Үхибүүд бүри багаһаа, школ садта ябадаг үеһөө һургуулитай харилсаагаа эхилдэг. Бүхи комбинадай ахалагша бэлэдхэлэй бүлэгэй багшанар, һургуулиин богоһо алхаһонирхомоор зүйлнүүдые ябуулаһан, үзэнэн, В. И. Ленин, Н. К. Крупская, Ф. Э. Дзержинский гэгшэдэй ажабололай намтар тухай юрэмдэсэтэй болоһон бэшэ. Иимэ хөөрэлдөөнүүдые нэрэй шефүүд - пионерууд үнгэргэдэг юм.

Тобшолон хэлэбэл, багшанарай иимэ аргаар дүй дүршлөө андалдаха гээшэ туйлаа үүсхэл мүн. Юуб гэхэдэ, республикын зүг бүхэнһөө гэжэлээ дээшэлүүлхэзр, багшанар эдэнэрэй эдэ бүхы ажалай тоосоонтой тулаһаа аргатай болоно ха.

Г. ТУРТУЕВА.

СЭНХИР ЭКРАН

ВОСКРЕСЕНИ, 15

ГЭР БАЙРЫН, КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН БА ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Живые сказки» — фильм-концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто». Хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Худөөгэй час». 14.15 — «Хүтжэмтэ киоск». 14.45 — «Мүнөөдэр — Гэр байрын, коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын худэлмэрилэгшэдэй үдэр». РСФСР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр И. Г. Дуденков дамжуулгада хабаадалсаха. 15.00 — «Танай бэшэгүүдээр». Хүгжэмтэ программа. 15.45 — Телевизионно баримтата фильм. 15.50 — «Коробейники» — телевизионно баримтата фильм. 16.05 — М. Дярвеш. «Проснись и пой» — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 17.45 — «Долоон аха дүүнэр» — мультфильм. 18.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — ЦСКА. 20.15 — «Уласхоорондын һонин». 21.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.00 — «Время». 22.35 — «Это было недавно...» С. В. Образцов хөөрэнэ. 23.25 — Конькигаар үриддалгаар уласхоорондын өрсөлдөөн. Эрэшүүл. СССР Нүгеги. 24.00 — Боксоор уласхоорондын мүрысөөн. Финал. 01.00 — Шэнэ һонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Онтохондо айлшаар». «Морозко» — уран һайханай фильм. 11.45 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.45 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 16.05 — Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 16.35 — «Түрэл байгаалимнай». 17.00 — Саныи спортоор дэлхэйн кубок. Трамплин 90 м. Норвегиһээ дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 17.30 — Шэнэ һонин. 17.40 — «Спортын һонин». 17.55 — «Ой модо ургуулха талаар шидхэгдэхэ асуудалнууд» — дамжуулга.

Москва. 18.20 — «Уран зураашад тухай» М. Врубелиин 125 жэлэй ойдо. (Нэгэдэхи дамжуулга). 18.55 — «Манай сэсэрлиг». 19.25 — «Түсэбтэ табан жэл ба коллектив». 20.00 — РСФСР-эй габьлата артистка Р. Бобринева испан дуунуудые гүнсэдхэхэ. 20.20 — «Зори Парижа» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Кинокамера смотрит в мир». 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 00.20 — Уһан соо бүмбэгөөр наадалгаар СССР-эй чемпионат «ККФ» (Баку) — «Динамо» (Алма-Ата).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.30 — «Экран нүхэдөө урина».

Улаан-Үдэ. 18.20 — Мультфильмнүүд. 18.50 — «Музейн залнуудаар». 19.40 — Соносхолнууд. 19.50 — Архидалгын хойшолонгууд тухай баримтата фильм. 20.10 — Баримтата фильмүүд. 20.50 — «Струнный квартет» — фильм-концерт.

ВТОРНИК, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дуратай шүлэгүүд». 10.35 — «Зори Парижа» — уран һайханай фильм. 12.10 — Дуу, хатарай Добруджанска ансамблиин харалга (НРБ). 12.55 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Родонскын уурхайнууд» — телевизионно баримтата фильм. 16.05 — «ШТУ-да ямар юумэндэ, хайшан гээд һургадаг бэ?» 16.45 — Спортын программа: 1. Гандболоор СССР-эй чемпионат. Эхэнэрнүүд. «Спартак» (Киев) — «Жальгирис» (Каунас). 2. «Хабарай хараасгайнууд» — уһа руу һүрэлгөөр уласхоорондын мүрысөөнүүд. 17.50 — «Ирландин ирландецуудай газар» — Ирландиин национальна һайндэртэ зорюулһан баримтата фильм. 1-дэхи фильм. 18.45 — «Уран зураашад тухай». М. Врубелиин 125 жэлэй ойдо. (2-дохи дамжуулга).

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (бүряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.05 — Дутын Зүүн зүгтэ эб найрамдал байгуулха тэмсэлэй шэнэ шата. 22.50 — А. П. Чеховэй «Три года» гэһэн повестөөр табигдаһан уран һайханай телефильм. (1-дэхи сери). 22.00 «Время». 22.35 — «В доме Неждановой». 21.00 — Футболоор сезоной кубок. «Шахтёр» (Донецк) — «Динамо» (Киев). Забһартань — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүд. 18.50 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 19.00 — Соносхолнууд.

Москва. 19.15 — «Эрдэм наукын байдал».

Улаан-Үдэ. 19.45 — Баримтата фильм. 20.45 — «Мугурел» — фильм-концерт.

СРЕДА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Уран һайханай телефильм. (2-дохи сери). 11.50 — Д. Жийо. «Сотворение мира» баледһээ сюитэ. 12.40 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — «Билет до Уренгоя» — баримтата фильм. 16.35 — «Ород хэлэн». 17.05 — «Мэдэ, шада» — эдир технигүүдтэ дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». (бүряадаар). 18.35 — «Хүн бүхэндэ хэрэгтэй албан» — дамжуулга.

Москва. 19.05 — «Олон түмэнэй ленинска университет». «Гол шэглэл» — уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын түлөө КПСС-эй ябуулдаг тэмсэл. 19.40 — «Петя-невидимка» — мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Хабарай зураглал» — киножураглал. 20.05 — «Съездын делегадуудта үгэ үгтэнэ». СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Москва хотын архитектурно - түсэблэлгын главна управленийн начальник. РСФСР-эй габьлата архитектор Г. В. Макревич үгэ хэлэхэ. 20.15 — «Смерть проводника» — уран һайханай телевизионно фильм. (Франц). 22.00 — «Время». 22.30 — Түбэй ТВ-гэй, бүхэсоюзна радиогой симфоническа оркестрэй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт. 23.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (М). Забһартань — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.50 — «Телестадион». 18.20 — «Орлёнок» телестудийн концертын зал.

Улаан-Үдэ. 19.05 — Мультфильмнүүд. 19.35 — «Валерий Миронов дуулаха» — фильм-концерт. 20.00 — «Манай һайжаруулагдаһан ажаһуудал тухай». 20.40 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 20.50 — Баримтата фильм. 21.40 — Соносхолнууд.

ПЯТНИЦА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Смерть проводника» — уран һайханай фильм. (Франц). 11.45 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.45 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Худөөгэй юрын үдэрнүүд» — кинопрограмма. 16.20 — Санаар һолжоролгын спортоор СССР-эй кубок. Эхэнэрнүүд. 5 км. 16.45 — М. Де Фалья. «Треуголка» баледэй хоёрдохи сюитэ.

Улаан-Үдэ. 17.05 — «Саяан» — худөөгэн ажалшад тухай дамжуулга. 17.45 — «Байгал» мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.15 — «КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэлүүлхэ». 18.30 — «Онтохондо айлшаар». «Снежная королева» — мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Арадай аялганууд». 20.15 — «Съездын делегадуудта үгэ үгтэнэ». Москвагай уран зохёолшодой эмхиин правленийн нэгэдэхи секретарь, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Ф. Ф. Кузнецов үгэ хэлэхэ. 20.45 — «Два дня в начале декабря» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Бенефис» программын дамжуулганууд. 23.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ. 23.45 — «Хани барисаанай кубок» гэжэ хүндэ атлетикээр уласхоорондын мүрысөөнүүд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.05 — «Москвагай комсомолшуудай ажал хэрэгүүд» 17.35 — Тунисай эрхэ сүлөөтөө олоһоор 25 жэлэй ойдо Тунисай хатарай национальна ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй концерт. 18.45 — Баримтата фильмүүд. 19.45 — «Буряадай Композиторнуудай холбооной XI пленумые уттуулан».

СУББОТО, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика». 10.05 — «АБВГ. дейка...» 10.35 — «Арадай аялганууд». 10.50 — «Түрэлхид, таанадта!».

Улаан-Үдэ. 11.20 — «Арадай уран бэлигтэн». ЛВРЗ-гэй уран һайханай булгэмэй коллективэй телефестиваль. 12.20 — «Спортлотогой» 12-дохи тираж.

Улаан-Үдэ. 12.30 — «Комсомолой эдэбхитэдэй һургуули».

Москва. 13.05 — Санаар һолжоролгын спортоор СССР-эй кубогта. Эрэшүүл. 15 км. 13.50 — Ирландиин национальна һайндэртэ. «Ирландин — ирландецуудай газар» — баримтата фильм. 14.45 — «Наранай нөөсэ баялигууд». 15.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 16.00 — «Здравствуй, река» — уран һайханай фильм. 17.05 — «Хани барисаан» — тележурнал. 17.35 — «Хани барисаанай кубок» гэһэн хүндэ атлетикээр уласхоорондын мүрысөөнүүд. 18.10 — «Съездын делегадуудта үгэ үгтэнэ». Арменийн ССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правленийн нэгэдэхи секретарь В. Петросянай үгэ хэлэлгэ. 18.20 — «Ан амитанай ажамидарал». 19.20 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. С. Бекетовэй хөөрөөн. 19.50 — «Танай захил бэшэгүүдээр» — хүгжэмтэ дамжуулга. 20.35 — «Валерий Чкалов» — уран һайханай фильмын табигдаһаар 40 жэлэй ойдо. 22.00 — «Время». 22.35 —. Концерт. 23.00 — Футболоор СССР-эй кубок. 00.45 — Шэнэ һонин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Мартын 15-ааа 21 хүрэтэр

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһан «Үүсхэлтэйгээр, гол шэглэлээ баримталан» — түрүү шэг. «КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүд Советэй». «Худөөдэ гэр бүлэн рын барилга, хурдадхалт». «Мүнөөдэр — Гэр байрын, коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын худэлмэриин шэдэй үдэр». «Эрхим ажалшадай түлөө» — фоторепортаж. Буряадай АССР-эй Верховнай Советэй Президиумэй Указуд. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһан «КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэлдэхэ хын түлөө». «Гол шэглэлнинь — тэжээл» — А. Нечвай статья. «Хүн зоной ашаг туһада» — Буряадай АССР-эй гэр байрын, коммунальна ажахын министрэй орлогч Б. Боржоновтой хэлэлцэрэлдөөн. «Ажахые хүтэлбэрилгые нарижуулан һайруулга: тодорхой түсэ аша үрэ». «Хэзээ шухалаа хамууд хэгдэхэб?» — «Гражданстрой» трестые хилэгшэ А. Климовэй статьяа. «Замбуулинние эзэмдэгдэ үе сагай үйлэ хэрэгүүдэ» — материалнуудай суглуулга. «Социалис оронуудаар» — ТАСС-ай суглуулбари. «Хэрэгжэ дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа алгаһэн тобшо мэдээсэлнүүд суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһан «Ленинэй партийн үнэн хүбүүд». «Республикамаа хамта урган зоригжоо» — Мункоев, Ф. Бальбуров шэдэй статья. «Республикамаа залуу уран зохёолшодой конференциие уттуулан». «Мэргэжэл шадабаридалгын замаар» — суглуулари. Спортын һонин.

Редакторай орлогч И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД, ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-01484. Заказ № 63. Индекс 6500